Službeni list Europske unije

L 11

Godište 62.

Hrvatsko izdanje

Zakonodavstvo

14. siječnja 2019.

Sadržaj

I. *Zakonodavni akti*

UREDBE

★ **Uredba (EU) 2019/2 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1008/2008 o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici** 1

DIREKTIVE

★ **Direktiva (EU) 2019/1 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje za učinkovitiju provedbu pravila o tržišnom natjecanju i osiguravanju pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta** [1] 3

Ispravci

★ **Ispravak Uredbe (EU) 2019/26 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. siječnja 2019. o dopuni homologacijskog zakonodavstva Unije s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Unije** (SL L 8 I, 10.1.2019.) 34

[1] Tekst značajan za EGP.

HR

Akti čiji su naslovi tiskani običnim slovima jesu oni koji se odnose na svakodnevno upravljanje poljoprivrednim pitanjima, a općenito vrijede ograničeno razdoblje.

Naslovi svih drugih akata tiskani su masnim slovima, a prethodi im zvjezdica.

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2019/2 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 11. prosinca 2018.

o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1008/2008 o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 100. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) sadržava odredbe kojima se dopuštaju ugovori o zakupu zrakoplova registriranih u trećim zemljama, posebno ugovori o zakupu zrakoplova s posadom.

(2) Ti su ugovori dozvoljeni u izvanrednim okolnostima, kao što je nedostatak odgovarajućih zrakoplova na tržištu Unije. Trebalo bi ih strogo vremenski ograničiti i oni bi trebali zadovoljavati sigurnosne standarde jednakovrijedne sigurnosnim pravilima predviđenima u pravu Unije i nacionalnom pravu.

(3) Sporazum o zračnom prijevozu ([4]) između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedna strane, i Sjedinjenih Američkih Država, s druge strane (SZP) potpisan je 25. travnja 2007. te je kasnije izmijenjen Protokolom od 24. lipnja 2010. SZP odražava obvezu ugovornih stranaka SZP-a za postizanje zajedničkog cilja daljnjeg uklanjanja prepreka pristupu tržištu kako bi se postigle što veće pogodnosti za potrošače, zračne prijevoznike, radnu snagu i zajednice s obje strane Atlantika.

(4) SZP-om se predviđa otvoren režim zakupa zrakoplova s posadom između ugovornih stranaka SZP-a. Relevantnim odredbama iz članka 10. SZP-a dozvoljavaju se ugovori o zakupu zrakoplova s posadom za međunarodni zračni prijevoz pod uvjetom da sve stranke takvih ugovora imaju odgovarajuće odobrenje i ispunjavaju uvjete propisane zakonima i drugim propisima koje ugovorne stranke SZP-a uobičajeno primjenjuju.

(5) Odgovarajući razvoj i dosadašnje rasprave Zajedničkog odbora uspostavljenog na temelju SZP-a pokazali su da bi ugovorne stranke SZP-a imale koristi od posebnog ugovora o zakupu zrakoplova s posadom kojim bi se dodatno precizirale odgovarajuće odredbe SZP-a.

([1]) SL C 345, 13.10.2017., str. 126.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 29. studenoga 2018. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 6. prosinca 2018.
([3]) Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008., str. 3.).
([4]) SL L 134, 25.5.2007., str. 4.

(6) Budući da bi takav ugovor o zakupu zrakoplova s posadom uključivao ublažavanje postojećih vremenskih ograničenja, on bi utjecao na Uredbu (EZ) 1008/2008 u kojoj su vremenska ograničenja predviđena za slučajeve kada prijevoznici iz Unije zakupljuju zrakoplov s posadom od prijevoznika iz trećih zemalja.

(7) Uredbu (EZ) br. 1008/2008 potrebno je stoga izmijeniti kako bi se omogućilo ublaživanje vremenskih ograničenja za zakup zrakoplova s posadom koji se ugovara u međunarodnim sporazumima koje Unija sklapa s trećim zemljama.

(8) Uzimajući u obzir činjenicu da Komisija trenutačno preispituje Uredbu (EZ) br. 1008/2008, uključujući njezine odredbe o zakupu zrakoplova s posadom i njihov mogući utjecaj na zaposlenike i potrošače, te da bi preispitivanje koje provodi Komisija moglo dovesti do opće revizije Uredbe (EZ) br. 1008/2008, ova Uredba ograničena je na usklađivanje Uredbe (EZ) br. 1008/2008 s relevantnim međunarodnim obvezama. Međunarodnim sporazumom o zakupu zrakoplova s posadom trebalo bi obuhvatiti uzajamna prava i obveze obiju ugovornih stranaka te bi se on trebao temeljiti na postojećem Sporazumu o zračnom prijevozu.

(9) Uredbu (EZ) br. 1008/2008 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

U članku 13. stavku 3. točki (b) Uredbe (EZ) br. 1008/2008 uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„osim ako je drugačije određeno u međunarodnom sporazumu o zakupu zrakoplova s posadom koji je potpisala Unija i koji se temelji na sporazumu o zračnom prijevozu čija je Unija stranka i koji je potpisan prije 1. siječnja 2008., ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:”.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 11. prosinca 2018.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednik	*Predsjednica*
A. TAJANI	J. BOGNER-STRAUSS

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2019/1 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 11. prosinca 2018.

o ovlašćivanju tijela država članica nadležnih za tržišno natjecanje za učinkovitiju provedbu pravila o tržišnom natjecanju i osiguravanju pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 103. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Članci 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) pitanje su javnog poretka te bi se trebali učinkovito primjenjivati širom Unije kako bi se osiguralo nenarušavanje tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Učinkovita provedba članaka 101. i 102. UFEU-a potrebna je kako bi se osigurala pravednija i otvorenija konkurentna tržišta u Uniji, na kojima se poduzetnici više natječu na temelju svoje uspješnosti i bez prepreka pristupanju tržištu koje su postavila trgovačka društva, čime im se omogućuje da generiraju bogatstvo i otvaraju nova radna mjesta. Njome se potrošače i poduzetnike aktivne na unutarnjem tržištu štiti od poslovnih praksi kojima se cijene robe i usluga drže umjetno visokima te im se povećava izbor inovativne robe i usluga.

(2) Javnu provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a obavljaju nacionalna tijela država članica nadležna za tržišno natjecanje usporedno s Komisijom u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1/2003 ([3]). Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje i Komisija zajedno čine mrežu javnih tijela koja blisko surađuju u primjeni pravila Unije o tržišnom natjecanju („Europska mreža za tržišno natjecanje”).

(3) Člankom 3. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003 nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje i nacionalni sudovi obvezuju se na primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a na sporazume, na odluke udruženja poduzetnika, na usklađeno djelovanje ili na zlouporabu vladajućeg položaja, koji mogu utjecati na trgovinu među državama članicama. U praksi, većina nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje primjenjuju nacionalno pravo tržišnog natjecanja usporedno s člancima 101. i 102. UFEU-a. Stoga ova Direktiva, čiji je cilj osigurati da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju jamstva neovisnosti, resurse te provedbene ovlasti i ovlasti za izricanje novčanih kazni koji su potrebni za učinkovitu primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a, neizbježno ima utjecaj na nacionalno pravo tržišnog natjecanja kada ga nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje usporedno primjenjuju. Nadalje, primjena nacionalnog prava tržišnog natjecanja od strane nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje na sporazume, na odluke udruženja poduzetnika ili na usklađena djelovanja, koji mogu utjecati na trgovinu među državama članicama, ne bi trebala dovesti do ishoda različitog od onog koji nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje postignu na temelju prava Unije u skladu s člankom 3. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1/2003. Stoga je u takvim slučajevima usporedne primjene nacionalnog prava tržišnog natjecanja i prava Unije ključno da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju jednaka jamstva neovisnosti, resurse te provedbene ovlasti i ovlasti za izricanje novčanih kazni koji su potrebni kako bi se osiguralo da se ne postigne različit ishod.

([1]) SL C 345, 13.10.2017., str. 70.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 14. studenoga 2018. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 4. prosinca 2018.
([3]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2003 od 16. prosinca 2002. o provedbi pravila o tržišnom natjecanju koja su propisana člancima 81. i 82. Ugovora o EZ-u (SL L 1, 4.1.2003., str. 1.).

(4) Osim toga, davanje ovlasti nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje da prikupe sve informacije koje se odnose na poduzetnika koji je predmet istrage, među ostalim u digitalnom obliku, bez obzira na medij na kojem su pohranjene, utjecalo bi i na opseg ovlasti nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje u slučajevima u kojima ona u ranim fazama svojih postupaka poduzmu odgovarajuću istražnu mjeru na temelju nacionalnog prava tržišnog natjecanja koje se primjenjuje usporedno s člancima 101. i 102. UFEU-a. Davanjem nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ovlasti pretrage različitog opsega, ovisno o tome hoće li ona u konačnici primijeniti samo nacionalno pravo tržišnog natjecanja ili usporedno i članke 101. i 102. UFEU-a, narušila bi se učinkovitost provedbe prava tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. U skladu s tim, područje primjene ove Direktive trebalo bi obuhvaćati i primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a na samostalnoj osnovi i usporednu primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja na isti predmet. U pogledu zaštite izjava poduzetnika pokajnika i prijedloga za nagodbu, ova bi Direktiva trebala obuhvaćati i primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja na samostalnoj osnovi.

(5) Mnogim nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje nacionalno pravo onemogućuje da raspolažu potrebnim jamstvima neovisnosti, resursima te provedbenim ovlastima i ovlastima za izricanje novčanih kazni kako bi ona mogla učinkovito provoditi pravila Unije o tržišnom natjecanju. Time se narušava njihova sposobnost učinkovite primjene članaka 101. i 102. UFEU-a i primjene nacionalnog prava tržišnog natjecanja usporedno s člancima 101. i 102. UFEU-a. Na primjer, u okviru nacionalnog prava mnoga nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje nemaju učinkovite instrumente za otkrivanje povreda članaka 101. i 102. UFEU-a ili za izricanje novčanih kazni poduzetnicima koji krše propise ili nemaju odgovarajuće ljudske i financijske resurse te operativnu neovisnost za učinkovitu primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a. To može prouzročiti potpuni izostanak djelovanja nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje ili ograničiti njihove mjere provedbe. Budući da mnoga nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ne raspolažu jamstvima neovisnosti, resursima te provedbenim ovlastima i ovlastima za izricanje novčanih kazni kako bi mogla učinkovito primjenjivati članke 101. i 102. UFEU-a, ishodi postupaka u pogledu poduzetnika koji primjenjuju protutržišne prakse mogu biti vrlo različiti ovisno o državi članici u kojoj posluju. Moguće je da uopće ne podliježu provedbi na temelju članka 101. ili 102. UFEU-a ili da samo podliježu neučinkovitoj provedbi. Primjerice, u nekim državama članicama poduzetnici mogu već s pomoću restrukturiranja izbjeći obvezu plaćanja novčanih kazni.

(6) Zbog neujednačene provedbe članaka 101. i 102. UFEU-a, bez obzira na to primjenjuju li se na samostalnoj osnovi ili usporedno s nacionalnim pravom tržišnog natjecanja, propuštaju se prilike uklanjanja prepreka pristupanju tržištu i uspostave pravednijih konkurentnih tržišta širom Unije na kojima se poduzetnici natječu na temelju svoje uspješnosti. Posljedice trpe posebno poduzetnici i potrošači u onim državama članicama u kojima su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje slabije opremljena za učinkovitu provedbu pravila o tržišnom natjecanju. Poduzetnici se ne mogu natjecati na temelju uspješnosti ako postoje sigurna utočišta za protutržišne prakse, na primjer zato što nije moguće prikupiti dokaze o protutržišnim praksama ili zato što poduzetnici mogu izbjeći obvezu plaćanja novčanih kazni. Poduzetnike se stoga odvraća od ulaska na ta tržišta, ostvarivanja svojih prava poslovnog nastana te pružanja robe i usluga na tim tržištima. Potrošači u državama članicama u kojima je provedba slabija ne ostvaruju koristi od učinkovite provedbe tržišnog natjecanja. Stoga se neujednačenom provedbom članaka 101. i 102. UFEU-a, bez obzira na to primjenjuju li se na samostalnoj osnovi ili usporedno s nacionalnim pravom tržišnog natjecanja, širom Unije narušavaju tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu i njegovo pravilno funkcioniranje.

(7) Nedostaci i ograničenja u instrumentima i jamstvima nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje narušavaju sustav usporednih nadležnosti za provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a, koji je osmišljen tako da funkcionira kao povezana cjelina na temelju bliske suradnje u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje. Taj sustav ovisi o tome može li se jedno nadležno tijelo osloniti na drugo da u njegovo ime provede mjere utvrđivanja činjeničnog stanja kako bi se potaknula suradnja i uzajamna pomoć među državama članicama. Međutim, to ne funkcionira dobro ako još ima nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje koja nemaju primjerene instrumente za utvrđivanje činjeničnog stanja. U drugim ključnim aspektima nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ne mogu si pružati uzajamnu pomoć. Na primjer, u većini država članica poduzetnici koji posluju na prekograničnoj osnovi mogu izbjeći plaćanje novčanih kazni već ako nemaju pravnu prisutnost na državnim područjima nekih država članica u kojima posluju. Time se smanjuju poticaji za poštovanje članaka 101. i 102. UFEU-a. Neučinkovitom provedbom koja iz toga proizlazi narušava se tržišno natjecanje za poduzetnike koji posluju u skladu sa zakonom te potkopava povjerenje potrošača u unutarnje tržište, posebno u digitalnom okruženju.

(8) S ciljem postizanja istinski zajedničkog područja provedbe tržišnog natjecanja u Uniji, na kojem se za poduzetnike koji posluju na unutarnjem tržištu osiguravaju ravnopravniji uvjeti, a za potrošače smanjuju nejednaki uvjeti, postoji potreba da se uspostave temeljna jamstva neovisnosti, odgovarajući financijski, ljudski,

tehnički i tehnološki resursi te minimalne provedbene ovlasti i ovlasti za izricanje novčanih kazni za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a i za primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja usporedno s tim člancima kako bi nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogla biti potpuno učinkovita.

(9) Primjereno je utemeljiti ovu Direktivu na dvojnoj pravnoj osnovi članaka 103. i 114. UFEU-a. To je zato što se ovom Direktivom ne obuhvaća samo primjena članaka 101. i 102. UFEU-a i usporedno s tim člancima primjena nacionalnog prava tržišnog natjecanja, nego se njome obuhvaćaju i nedostaci i ograničenja u instrumentima i jamstvima nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje koji su potrebni za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a jer ti nedostaci i ograničenja negativno utječu i na tržišno natjecanje i na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

(10) Uspostavom temeljnih jamstava kako bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ujednačeno i učinkovito primjenjuju članke 101. i 102. UFEU-a ne bi se trebalo dovoditi u pitanje sposobnost država članica da zadrže ili uvedu opsežnija jamstva neovisnosti i resurse za nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje te detaljnija pravila o provedbenim ovlastima i ovlastima za izricanje novčanih kazni nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje. Posebno, države članice trebale bi moći nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, uz temeljni niz ovlasti predviđen ovom Direktivom, dodijeliti dodatne ovlasti kako bi se dodatno poboljšala njihova učinkovitost, kao što su ovlasti za izricanje novčanih kazni fizičkim osobama ili, iznimno, ovlast za provedbu pretraga uz suglasnost onih nad kojima se provode.

(11) S druge strane, potrebna su detaljna pravila u području uvjeta za dodjelu oslobođenja ili umanjenja za tajne kartele. Poduzetnici će otkriti tajne kartele u kojima su sudjelovali samo ako imaju dovoljnu pravnu sigurnost da će biti oslobođeni od novčanih kazni. Znatne razlike među pokajničkim programima u državama članicama dovode do pravne nesigurnosti za potencijalne podnositelje zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje. To može oslabiti njihove poticaje za podnošenje takvih zahtjeva. Kada bi države članice mogle provoditi ili primjenjivati jasnija i usklađena pravila o oslobođenju ili umanjenju u području obuhvaćenom ovom Direktivom, time bi se ne samo doprinijelo cilju zadržavanja poticaja za podnositelje zahtjeva da otkriju tajne kartele kako bi se provedba tržišnog natjecanja u Uniji učinila što učinkovitijom, nego bi se i jamčilo jednakost uvjeta za sve poduzetnike koji posluju na unutarnjem tržištu. Time se države članice ne bi trebalo spriječiti da primjenjuju pokajničke programe koji obuhvaćaju ne samo tajne kartele, nego i druge povrede članka 101. UFEU-a i jednakovrijednih odredaba nacionalnog prava tržišnog natjecanja, ili da prihvaćaju zahtjeve fizičkih osoba za oslobođenje ili umanjenje koji djeluju u svoje ime. Ovom se Direktivom također ne bi trebalo dovoditi u pitanje pokajničke programe kojima se isključivo predviđa oslobođenje od sankcija u kaznenom sudskom postupku za provedbu članka 101. UFEU-a.

(12) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na nacionalne propise u mjeri u kojoj se njima predviđa izricanje kaznenih sankcija fizičkim osobama, uz iznimku pravila kojima se uređuje interakcija između pokajničkih programa i izricanja sankcija fizičkim osobama. Također se ne bi trebala primjenjivati na nacionalne propise kojima se predviđa izricanje administrativnih sankcija fizičkim osobama koje ne posluju kao neovisan gospodarski subjekt na tržištu.

(13) U skladu s člankom 35. Uredbe (EZ) br. 1/2003 države članice mogu povjeriti provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a isključivo upravnom tijelu, kao što je slučaj u većini jurisdikcija, ili to mogu povjeriti i pravosudnim i upravnim tijelima. U potonjem slučaju upravno tijelo ima najmanje primarnu odgovornost za provođenje istrage, a pravosudnom tijelu obično je povjerena ovlast za donošenje odluka kojima se izriču novčane kazne i može imati ovlast za donošenje drugih odluka, kao što su one kojima se utvrđuje povreda članaka 101. i 102. UFEU-a.

(14) Izvršavanje ovlasti koje su ovom Direktivom dodijeljene nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, uključujući istražne ovlasti, trebalo bi podlijegati odgovarajućim zaštitnim mjerama kojima se barem poštuju opća načela prava Unije i Povelje Europske unije o temeljnim pravima, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, posebice u kontekstu postupaka koji bi mogli dovesti do izricanja sankcija. Te zaštitne mjere uključuju pravo na dobru upravu i poštovanje prava poduzetnika na obranu, čija je ključna sastavnica pravo na saslušanje. Posebno, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi obavijestiti stranke pod istragom o preliminarno utvrđenim činjenicama protiv njih u skladu s člankom 101. ili člankom 102. UFEU-a u obliku obavijesti o preliminarno utvrđenim činjenicama ili slične mjere prije donošenja odluke kojom se utvrđuje povreda, a te bi stranke trebale imati mogućnost učinkovitog iznošenja svojih stajališta o tim činjenicama prije donošenja te odluke. Stranke koje su obaviještene o preliminarno utvrđenim činjenicama o navodnoj povredi članka 101. ili članka 102. UFEU-a trebale bi imati pravo na uvid u relevantni spis predmeta nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje kako bi mogle učinkovito ostvariti svoja prava na obranu. Pravo na uvid u spis trebalo bi podlijegati legitimnom interesu poduzetnika u pogledu zaštite njihovih poslovnih tajni te ne bi trebalo obuhvaćati povjerljive informacije i interne dokumente i korespondenciju između nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje i Komisije. Osim toga, adresati odluka nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje, posebno onih odluka kojima se utvrđuje povreda članka 101. ili članka 102. UFEU-a te kojima se određuju mjere

ili novčane kazne, trebali bi imati pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom u skladu s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Takve odluke trebale bi biti obrazložene kako bi se omogućilo da adresati tih odluka mogu utvrditi razloge za tu odluku i ostvariti svoje pravo na djelotvoran pravni lijek. Nadalje, u skladu s pravom na dobru upravu države članice trebale bi osigurati da prilikom primjene članaka 101. i 102. UFEU-a nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje postupke provode u razumnom roku, uzimajući u obzir posebnosti svakog slučaja. Zaštitne mjere trebalo bi oblikovati tako da se postigne ravnoteža između poštovanja temeljnih prava poduzetnika i obveze osiguranja učinkovite provedbe članaka 101. i 102. UFEU-a.

(15) Razmjena informacija među nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje i upotreba tih informacija kao dokaza u svrhu primjene članka 101. ili članka 102. UFEU-a trebale bi se provoditi u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 1/2003.

(16) Ovlašćivanje nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da članke 101. i 102. UFEU-a primjenjuju nepristrano i u zajedničkom interesu učinkovite provedbe pravila Unije o tržišnom natjecanju ključna je sastavnica učinkovite i ujednačene primjene tih pravila.

(17) Trebalo bi ojačati operativnu neovisnost nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje kako bi se osigurala učinkovita i ujednačena primjena članaka 101. i 102. UFEU-a. U tu bi svrhu trebalo u nacionalnom pravu predvidjeti izričitu odredbu kako bi se osiguralo da prilikom primjene članaka 101. i 102. UFEU-a nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje budu zaštićena od vanjske intervencije ili političkog pritiska koji mogu ugroziti njihovu neovisnu procjenu predmeta koji im se podnose. U tu bi svrhu u nacionalnom pravu unaprijed trebalo utvrditi razloge u pogledu razrješenja dužnosti u nacionalnom upravnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje onih osoba koje donose odluke izvršavajući ovlasti iz članaka 10., 11., 12., 13. i 16. ove Direktive kako bi se otklonila svaka osnovana sumnja u njihovu nepristranost i njihovu neovisnost od utjecaja vanjskih čimbenika. Slično tomu, u nacionalnom pravu unaprijed bi trebalo utvrditi jasna i transparentna pravila i postupke za odabir, zapošljavanje ili imenovanje tih osoba. Nadalje, radi osiguravanja nepristranosti nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje novčane kazne koje izriču za povrede članaka 101. i 102. UFEU-a ne bi se trebale upotrebljavati za izravno financiranje tih tijela.

(18) Kako bi se osigurala operativna neovisnost nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje, njihovi čelnici, zaposlenici i oni koji donose odluke trebali bi se ponašati pošteno i suzdržavati od svake radnje koja nije u skladu s obavljanjem njihovih dužnosti. Kako bi se spriječilo ugrožavanje neovisne procjene od strane čelnika, zaposlenika i onih koji donose odluke, oni bi se tijekom svojeg zaposlenja ili mandata te tijekom razumnog razdoblja nakon toga trebali suzdržati od svih radnji koje nisu u skladu s obavljanjem njihovih dužnosti, bez obzira na to donose li dobit ili ne.

(19) To znači da tijekom svojeg zaposlenja ili mandata zaposlenici i oni koji donose odluke ne bi trebali moći baviti se postupcima u pogledu primjene članka 101. ili 102. UFEU-a u kojima su sudjelovali ili koji se izravno tiču poduzetnika ili udruženja poduzetnika u kojima su bili zaposleni ili od kojih su bili drukčije profesionalno angažirani ako to može ugroziti njihovu nepristranost u određenom slučaju. Slično tomu, zaposlenici i oni koji donose odluke te njihova bliska rodbina ne bi trebali imati nikakve interese u poslovnim subjektima ili organizacijama koji su predmet postupka u pogledu primjene članka 101. ili 102. UFEU-a u kojima sudjeluju ako to može ugroziti njihovu nepristranost u određenom slučaju. Prilikom procjene toga bi li njihova nepristranost mogla biti narušena u određenom slučaju trebalo bi uzeti u obzir prirodu i razmjer interesa te razinu sudjelovanja ili angažiranosti dotičnog pojedinca. Ako je to potrebno kako bi se osigurala nepristranost istrage i postupka donošenja odluka, dotični pojedinac trebao bi biti dužan povući se iz određenog slučaja.

(20) To također znači da tijekom razumnog razdoblja nakon napuštanja nacionalnog upravnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje bivši zaposlenici ili oni koji su donosili odluke, kad god obavljaju zanimanje koje je povezano s postupkom u pogledu primjene članka 101. ili 102. UFEU-a kojima su se bavili tijekom svojeg zaposlenja ili mandata, ne bi trebali sudjelovati u istom predmetu u okviru novog zanimanja.

Trajanje tog razdoblja moglo bi se odrediti uzimajući u obzir vrstu novog zanimanja dotičnih pojedinaca, kao i razinu njihova sudjelovanja i odgovornosti u okviru istog postupka tijekom njihova zaposlenja ili mandata u nacionalnom upravnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje.

(21) Svako nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje trebalo bi objaviti kodeks ponašanja kojim se, ne dovodeći u pitanje primjenu strožih nacionalnih pravila, obuhvaćaju pravila o sukobu interesa.

(22) Operativna neovisnost nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje ne isključuje ni sudski nadzor ni parlamentarni nadzor u skladu s nacionalnim pravom. Zahtjevima u pogledu odgovornosti također bi trebalo doprinijeti osiguravanju vjerodostojnosti i legitimnosti djelovanja nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje. Razmjerni zahtjevi u pogledu odgovornosti uključuju i objavu periodičnih izvješća o aktivnostima nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje koja ona podnose vladinom ili parlamentarnom tijelu. Nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogla bi podlijegati i kontroli ili nadzoru njihovih financijskih izdataka, pod uvjetom da to ne utječe na njihovu neovisnost.

(23) Nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći odrediti prioritete svojih postupaka za provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a kako bi učinkovito upotrebljavala svoje resurse i kako bi se mogla usredotočiti na sprečavanje i otklanjanje protutržišnog ponašanja kojim se narušava tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu. Ona bi u tu svrhu trebala moći odbaciti pritužbe zbog toga što nisu prioritetne, uz iznimku pritužbi koje podnesu javna tijela koja s nacionalnim upravnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje dijele nadležnost za provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a i nacionalnog prava tržišnog natjecanja, ako je primjenjivo. Time se ne bi trebala dovoditi u pitanje ovlast nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da odbace pritužbe iz drugih razloga, kao što je nenadležnost, ili da odluče da ne postoji temelj za njihovo djelovanje. U slučaju službeno podnesenih pritužbi takve odluke o odbacivanju trebale bi podlijegati djelotvornim pravnim lijekovima u skladu s nacionalnim pravom. Ovlašću nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da odrede prioritete svojih postupaka provedbe ne dovodi se u pitanje pravo vlade države članice da za nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje donese pravila u pogledu opće politike ili smjernice u pogledu prioriteta koji nisu povezani sa sektorskim istraživanjima ili posebnim postupcima za provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a.

(24) Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati dostatne resurse, u smislu kvalificiranih zaposlenika koji mogu provoditi stručne pravne i ekonomske procjene, financijskih sredstava, tehničke i tehnološke stručnosti i opreme, uključujući odgovarajuće instrumente informacijske tehnologije, kako bi se osiguralo da mogu učinkovito obavljati svoje zadaće prilikom primjene članaka 101. i 102. UFEU-a. U slučaju da se dužnosti i ovlasti nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje na temelju nacionalnog prava prošire, države članice trebale bi osigurati da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju dostatne resurse za obavljanje tih zadaća.

(25) Neovisnost nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje trebala bi se povećati tako da im se omogući da neovisno odlučuju o potrošnji proračunskih sredstava u svrhu obavljanja svojih dužnosti, ne dovodeći u pitanje nacionalna proračunska pravila i postupke.

(26) Kako bi se osiguralo da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju potrebne resurse za obavljanje svojih zadaća, mogli bi se razmotriti različiti oblici financiranja, kao što je financiranje iz alternativnih izvora osim državnog proračuna.

(27) Kako bi se osiguralo učinkovito praćenje provedbe ove Direktive, države članice trebale bi osigurati da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje vladinom ili parlamentarnom tijelu podnose periodična izvješća o svojim aktivnostima i resursima. Ta bi izvješća trebala sadržavati informacije o imenovanjima i razrješenjima članova tijela nadležnog za donošenje odluka, o iznosu sredstava dodijeljenih u relevantnoj godini te o svim promjenama tog iznosa u odnosu na prethodne godine. Ta bi izvješća trebala biti javno dostupna.

(28) Nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje potreban je minimalni skup zajedničkih istražnih ovlasti i ovlasti za donošenje odluka kako bi mogla učinkovito provoditi članke 101. i 102. UFEU-a.

(29) Nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati učinkovite istražne ovlasti za otkrivanje svakog sporazuma, odluke ili usklađenog djelovanja koji su zabranjeni člankom 101. UFEU-a ili svake zlouporabe vladajućeg položaja koja je zabranjena člankom 102. UFEU-a u bilo kojoj fazi postupaka koji se vode pred njima. Nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći primjenjivati te ovlasti na poduzetnike i udruženja poduzetnika koji su predmet postupaka u pogledu primjene članaka 101. i 102. UFEU-a, kao i na druge sudionike na tržištu koji bi mogli posjedovati informacije koje su relevantne za te postupke. Dodjelom takvih učinkovitih istražnih ovlasti svim nacionalnim upravnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje trebalo bi se osigurati da ona budu u mogućnosti učinkovito pomagati jedna drugima kada se od njih zatraži da provedu

pretragu ili bilo koju drugu mjeru utvrđivanja činjeničnog stanja na svojem državnom području u ime i za račun drugoga nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje u skladu s člankom 22. Uredbe (EZ) br. 1/2003.

(30) Istražne ovlasti nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje trebale bi biti primjerene kako bi se s pomoću njih odgovorilo na izazove provedbe u digitalnom okruženju te bi se s pomoću njih nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje trebalo omogućiti da prikupe sve informacije koje se odnose na poduzetnika ili udruženje poduzetnika koji je predmet istražne mjere u digitalnom obliku, uključujući podatke dobivene forenzički, bez obzira na medij na kojem su informacije pohranjene, kao što su prijenosna računala, mobilni telefoni, drugi mobilni uređaji ili pohrana u oblaku.

(31) Nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći provoditi sve potrebne pretrage prostora poduzetnika i udruženja poduzetnika ako, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, mogu dokazati da postoje opravdani razlozi za sumnju na povredu članka 101. ili 102. UFEU-a. Ovom se Direktivom države članice ne bi trebalo sprečavati da za takve pretrage zahtijevaju prethodno odobrenje nacionalnog pravosudnog tijela.

(32) Kako bi ovlast nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da provode pretrage bila učinkovita, njome bi im se trebao omogućiti pristup informacijama koje su dostupne poduzetniku ili udruženju poduzetnika ili osobi koja podliježe pretrazi i koje se odnose na poduzetnika ili udruženje poduzetnika pod istragom. To bi nužno trebalo uključivati ovlast za pretraživanje dokumenata, spisa ili podataka na uređajima koji nisu unaprijed precizno utvrđeni. Bez takve ovlasti bilo bi nemoguće dobiti informacije koje su nužne za istragu ako poduzetnici ili udruženja poduzetnika zauzmu opstruktivan stav ili odbiju surađivati. Ovlast za izvršavanje uvida u poslovne knjige ili dokumentaciju trebala bi obuhvaćati sve oblike korespondencije, uključujući elektroničke poruke, bez obzira na to čini li se da su nepročitane ili su izbrisane.

(33) Kako bi se nepotrebno produljenje pretraga svelo na najmanju moguću mjeru, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati ovlast da nastave pretraživati i da odabiru primjerke ili izvatke iz poslovnih knjiga i poslovne dokumentacije povezane s poslovanjem poduzetnika ili udruženja poduzetnika koji su predmet pretrage u prostorima nadležnog tijela ili u drugim za to određenim prostorima. Prilikom takvih pretraživanja trebalo bi osigurati neprestano poštovanje prava poduzetnika na obranu.

(34) Iskustvo pokazuje da se poslovna dokumentacija katkad čuva u domovima direktora, rukovoditelja i drugih zaposlenika poduzetnika ili udruženja poduzetnika, posebno zbog sve većeg korištenja fleksibilnim radnim uvjetima. Kako bi se osigurala učinkovitost pretraga, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati ovlast pristupa svim prostorima, uključujući privatne domove, ako mogu dokazati da postoji opravdana sumnja da se u tim prostorima čuva poslovna dokumentacija koja može biti relevantna za dokazivanje povrede članka 101. ili 102. UFEU-a. Preduvjet za izvršavanje te ovlasti trebalo bi biti da nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje dobije prethodno odobrenje nacionalnog pravosudnog tijela, što u određenim nacionalnim pravnim sustavima može uključivati javnog tužitelja. Time se države članice ne bi trebalo sprečavati da u slučajevima iznimne hitnosti zadaće nacionalnog pravosudnog tijela povjere nacionalnom upravnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje djeluje kao pravosudno tijelo ili da iznimno odobre provedbu takvih pretraga uz suglasnost onih nad kojima se pretraga provodi. Provedbu takvih pretraga nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje moglo bi povjeriti policiji ili ekvivalentnom tijelu za izvršavanje zakonodavstva, pod uvjetom da se pretraga provodi u prisutnosti nacionalnog upravnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje pravo nacionalnog upravnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje da samo provede pretragu i da dobije potrebnu pomoć policije ili ekvivalentnog tijela za izvršavanje zakonodavstva, uključujući pomoć, kao mjeru predostrožnosti, radi svladavanja mogućeg otpora onih nad kojima se pretraga provodi.

(35) Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati učinkovite ovlasti da od poduzetnika ili udruženja poduzetnika zahtijevaju dostavljanje informacija koje su potrebne za otkrivanje povreda članaka 101. i 102. UFEU-a. U tu svrhu nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći zahtijevati otkrivanje informacija koje bi im mogle omogućiti istragu navodnih povreda. To bi trebalo uključivati pravo da zahtijevaju informacije u bilo kojem digitalnom obliku, uključujući e-poštu i poruke s aplikacija za trenutačnu razmjenu poruka, bez obzira na to gdje su pohranjene, među ostalim u oblaku ili na poslužiteljima, pod uvjetom da su dostupne poduzetniku ili udruženju poduzetnika koje je adresat zahtjeva za informacije. Zbog tog se prava poduzetniku ili udruženju poduzetnika ne bi smjela nametati obveza koja je nerazmjerna u odnosu na zahtjeve istrage. Primjerice, to ne bi smjelo dovesti do prekomjernih troškova ili napora za poduzetnika ili udruženje poduzetnika. Iako je pravo zahtijevanja informacija ključno za otkrivanje povreda, opseg tih zahtjeva trebao bi biti primjeren. Tim se zahtjevima ne bi smjelo primorati poduzetnika ili udruženje poduzetnika da prizna da je počinio povredu jer je dokazivanje toga obveza nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje obveze poduzetnika ili udruženja poduzetnika da odgovaraju na činjenična pitanja

i dostavljaju dokumentaciju. Slično tomu, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati učinkovite instrumente za zahtijevanje od bilo koje druge fizičke ili pravne osobe da dostavi informacije koje mogu biti relevantne za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a. Države članice trebale bi moći predvidjeti postupovna pravila o tim zahtjevima za informacije, kao što je njihov pravni oblik, pod uvjetom da se tim pravilima omogućuje učinkovita primjena tog instrumenta. Iskustvo također pokazuje da informacije koje su dobrovoljno dostavljene kao odgovor na neobvezne zahtjeve za informacije mogu biti vrijedan izvor informacija za informiranu i strogu provedbu. Slično tomu, dostava informacija na vlastitu inicijativu od strane trećih osoba, kao što su konkurenti, kupci i potrošači na tržištu, može doprinijeti učinkovitoj provedbi te bi nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje to trebala poticati.

(36) Iskustvo pokazuje da je ovlast za vođenje razgovora koristan instrument za prikupljanje dokaza i pomaganje tijelima nadležnima za tržišno natjecanje da procijene vrijednost već prikupljanih dokaza. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati učinkovita sredstva da na razgovor pozovu bilo kojeg predstavnika poduzetnika ili udruženja poduzetnika, bilo kojeg predstavnika drugih pravnih osoba i bilo koju fizičku osobu koji bi mogli posjedovati informacije relevantne za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a. Države članice trebale bi moći predvidjeti pravila kojima se uređuje vođenje tih razgovora, pod uvjetom da se tim pravilima omogućuje učinkovita primjena tog instrumenta.

(37) Neophodno je da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu od poduzetnika i udruženja poduzetnika zahtijevati prestanak povreda članka 101. ili 102. UFEU-a, među ostalim ako se povreda nastavi nakon što su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje službeno pokrenula postupak. Osim toga, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati učinkovita sredstva za ponovnu uspostavu tržišnog natjecanja na tržištu uvođenjem strukturnih mjera i mjera praćenja poslovanja koje su razmjerne počinjenoj povredi i koje su potrebne kako bi se ta povreda otklonila. U skladu s načelom proporcionalnosti, pri odabiru između dviju jednako učinkovitih mjera nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi odabrati mjeru koja za poduzetnika predstavlja najmanje opterećenje. Strukturne mjere, kao što su obveze ustupanja udjela u konkurentu ili prodaje poslovne jedinice, utječu na imovinu poduzetnika i može se pretpostaviti da za poduzetnika predstavljaju veće opterećenje od mjera praćenja poslovanja. Međutim, to ne bi trebalo spriječiti nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje da utvrde da okolnosti određene povrede opravdavaju izricanje strukturne mjere zato što bi bila učinkovitija u smislu prestanka povrede nego mjera praćenja poslovanja.

(38) Privremene mjere mogu biti važan instrument kojim se tijekom istrage osigurava da se povredom koja je predmet istrage ne nanese znatna i nepopravljiva šteta za tržišno natjecanje. Taj je instrument važan kako bi se izbjeglo promjene na tržištu koje bi bilo vrlo teško ispraviti odlukom koju bi na kraju postupka donijelo nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje stoga bi trebala imati ovlast za izricanje privremenih mjera odlukom. Ta bi se ovlast trebala primjenjivati barem u slučajevima u kojima je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje utvrdilo *prima facie* povredu članka 101. ili 102. UFEU-a i ako postoji rizik nanošenja znatne i nepopravljive štete za tržišno natjecanje. Države članice mogu nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje dodijeliti šire ovlasti za izricanje privremenih mjera. Odluka o izricanju privremenih mjera trebala bi biti valjana samo tijekom određenog razdoblja, bilo do zaključenja postupka koji vodi nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje bilo tijekom definiranog razdoblja koje se može produljiti ako je to potrebno i prikladno. Države članice trebale bi osigurati da se zakonitost, uključujući proporcionalnost, takvih mjera može preispitati u okviru ubrzanih žalbenih postupaka ili drugih postupaka kojima se također predviđa ubrzani sudski nadzor. Nadalje, države članice trebale bi stvoriti uvjete potrebne da bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu primjenjivati privremene mjere u praksi. Posebno je potrebno svim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje omogućiti da se nose s promjenama na tržištima koja se brzo mijenjaju i da se stoga u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje razmotri primjena privremenih mjera te da se to iskustvo uzme u obzir u obzir u svakoj odgovarajućoj neobvezujućoj mjeri ili budućem preispitivanju ove Direktive.

(39) Ako poduzetnici ili udruženja poduzetnika, tijekom postupka kojim bi se pojedini sporazum ili postupanje mogli ocijeniti zabranjenima, nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ponude obveze kojima se otklanja njihova zabrinutost, ta bi nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala moći donositi odluke kojima navedene obveze postaju obvezujuće za dotične poduzetnike ili udruženja poduzetnika i izvršive protiv njih. U načelu takve odluke o prihvaćanju obveza nisu primjerene u slučaju tajnih kartela, u pogledu kojih bi nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala izreći novčane kazne. U odlukama o prihvaćanju obveza trebalo bi utvrditi da više nema osnove za djelovanje nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje, bez donošenja zaključka o postojanju povrede članka 101. ili 102. UFEU-a. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi sama odlučivati o tome hoće li prihvatiti obveze. Odlukama o prihvaćanju obveza ne dovode se u pitanje ovlasti tijela nadležnih za tržišno natjecanje i nacionalnih sudova da utvrde povredu i donesu odluku u predmetu. Nadalje, učinkovita sredstva za praćenje usklađenosti poduzetnika ili udruženja poduzetnika s obvezama i učinkovita sredstva za izricanje sankcija u slučajevima neusklađenosti pokazala su se kao učinkoviti instrumenti za tijela nadležna za tržišno natjecanje. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati učinkovita sredstva za ponovno pokretanje postupaka u slučajevima u kojima je došlo do bitne promjene činjeničnog stanja na kojem se temeljila odluka o prihvaćanju obveza, ako su poduzetnici ili udruženja poduzetnika postupali suprotno svojim obvezama ili ako se odluka o prihvaćanju obveza temeljila na nepotpunim, netočnim ili zavaravajućim informacijama koje su dostavile stranke.

(40) Kako bi se osigurala učinkovita i ujednačena provedba članaka 101. i 102. UFEU-a, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati ovlast za izricanje učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih novčanih kazni poduzetnicima i udruženjima poduzetnika za povrede članka 101. ili 102. UFEU-a, ili izravno sama u vlastitom postupku, posebno u upravnom postupku, pod uvjetom da se takvim postupcima omogućuje izravno izricanje učinkovitih, proporcionalnih i odvraćajućih novčanih kazni, ili traženjem izricanja novčanih kazni u nekaznenom sudskom postupku. Time se ne dovode u pitanje nacionalni propisi kojima se predviđa izricanje sankcija poduzetnicima i udruženjima poduzetnika od strane sudova u kaznenom postupku zbog povrede članaka 101. i 102. UFEU-a u slučaju kada je povreda kazneno djelo u skladu s nacionalnim pravom i pod uvjetom da se time ne utječe na učinkovitu i ujednačenu provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a.

(41) Kako bi se osiguralo da se poduzetnike i udruženja poduzetnika potiče da poštuju istražne mjere i odluke nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći ili izricati učinkovite novčane kazne za neusklađenost s mjerama i odlukama iz članaka 6., 8., 9., 10., 11. i 12. izravno sama u vlastitom postupku ili tražiti izricanje novčanih kazni u nekaznenom sudskom postupku. Time se ne dovodi u pitanje nacionalno pravo kojim se predviđa izricanje takvih novčanih kazni poduzetnicima i udruženjima poduzetnika od strane sudova u kaznenom sudskom postupku.

(42) U skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, u postupcima pred nacionalnim upravnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ili, ovisno o slučaju, u nekaznenom sudskom postupku, novčane kazne trebalo bi izricati ako je povreda počinjena s namjerom ili iz nepažnje. Pojmove namjere i nepažnje trebalo bi tumačiti u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije o primjeni članaka 101. i 102. UFEU-a, a ne u skladu s pojmovima namjere i nepažnje u postupcima koje provode tijela kaznenog progona u vezi s kaznenim stvarima. Time se ne dovode u pitanje nacionalni propisi u skladu s kojima se utvrđivanje povrede temelji na kriteriju objektivne odgovornosti, pod uvjetom da je u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije. Ovom Direktivom ne utječe se na nacionalna pravila o standardu dokazivanja ni na obveze nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da utvrde činjenično stanje u odgovarajućem predmetu, pod uvjetom da su ta pravila i obveze u skladu s općim načelima prava Unije.

(43) Novčane kazne trebalo bi utvrditi razmjerno ukupnom globalnom prihodu dotičnih poduzetnika i udruženja poduzetnika.

(44) Periodični penali ključan su instrument za osiguravanje toga da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju učinkovita sredstva za otklanjanje tekućih i budućih neusklađenosti poduzetnika i udruženja poduzetnika s njihovim mjerama i odlukama kako je navedeno u člancima 6., 8., 9., 10., 11. i 12. Oni se ne bi trebali primjenjivati na utvrđene povrede koje su počinjene u prošlosti. Ovlašću za izricanje periodičnih penala ne dovodi se u pitanje ovlast nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da kazne neusklađenost s mjerama iz članka 13. stavka 2. Takve periodične penale trebalo bi utvrditi razmjerno prosječnom dnevnom ukupnom globalnom prihodu dotičnih poduzetnika i udruženja poduzetnika.

(45) Za potrebe izricanja novčanih kazni i periodičnih penala pojam „odluka” trebao bi obuhvaćati svaku mjeru kojom se proizvode obvezujući pravni učinci koji mogu utjecati na interese adresata uzrokovanjem bitne izmjene njegova pravnog položaja.

(46) Kako bi se osigurala učinkovita i ujednačena primjena članaka 101. i 102. UFEU-a, pojam „poduzetnika" kako je naveden u člancima 101. i 102. UFEU-a, koji bi se trebao primjenjivati u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, označava gospodarsku jedinicu, čak i ako se ona sastoji od nekoliko pravnih ili fizičkih osoba. U skladu s tim, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći primjenjivati pojam poduzetnika za utvrđivanje odgovornosti matičnog društva i izricanje novčane kazne tom društvu zbog postupanja jednog od njegovih društava kćeri ako to matično društvo i njegovo društvo kći čine jednu gospodarsku jedinicu. Kako bi se spriječilo da poduzetnici s pomoću pravnih ili organizacijskih promjena izbjegnu obvezu plaćanja novčanih kazni za povrede članaka 101. i 102. UFEU-a, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći utvrditi pravne ili gospodarske sljednike odgovornog poduzetnika i izreći im novčane kazne za povrede članaka 101. i 102. UFEU-a, u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije.

(47) Kako bi se osiguralo da se novčanim kaznama izrečenima za povrede članaka 101. i 102. UFEU-a odražava gospodarska važnost povrede, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi uzeti u obzir težinu povrede. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi također moći odrediti novčane kazne koje su proporcionalne trajanju povrede. Te bi čimbenike trebalo ocijeniti u skladu s odgovarajućom sudskom praksom Suda Europske unije i tako da se osigura odvraćanje. Težinu bi trebalo ocijeniti na pojedinačnoj osnovi za sve vrste povreda, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja. Čimbenici koji bi se mogli uzeti u obzir uključuju prirodu povrede, zajednički tržišni udio svih dotičnih poduzetnika, zemljopisni opseg povrede, činjenicu je li povreda provedena, vrijednost prodaje robe i usluga poduzetnika na koju se povreda izravno ili neizravno odnosi te veličinu i tržišnu snagu dotičnog poduzetnika. Ponavljanje povreda od strane istog počinitelja pokazuje sklonost takvim povredama i stoga je vrlo bitan pokazatelj da je razinu sankcije potrebno povećati s ciljem učinkovitog odvraćanja. U skladu s tim, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi imati mogućnost povećanja iznosa novčane kazne koju se izriče poduzetniku ili udruženju poduzetnika ako su Komisija ili nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje prethodno donijeli odluku kojom se utvrđuje da su taj poduzetnik ili to udruženje poduzetnika povrijedili članak 101. ili 102. UFEU-a te ako taj poduzetnik ili to udruženje poduzetnika nastavlja činiti istu povredu ili počini sličnu povredu. U skladu s Direktivom 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći uzeti u obzir moguću naknadu štete koja je isplaćena kao rezultat sporazumne nagodbe. Osim toga, u iznimnim okolnostima, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći uzeti u obzir gospodarsku održivost dotičnog poduzetnika.

(48) Iskustvo je pokazalo da udruženja poduzetnika redovito sudjeluju u povredama tržišnog natjecanja te bi nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje stoga trebala moći učinkovito izricati novčane kazne takvim udruženjima. Pri ocjenjivanju težine povrede, kako bi se odredio iznos novčane kazne u postupku protiv udruženja poduzetnika u kojem se povreda odnosi na poslovanje njegovih članova, trebalo bi biti moguće uzeti u obzir zbroj prodaje robe i usluga na koje se povreda izravno ili neizravno odnosi, a koju su ostvarili poduzetnici koji su članovi tog udruženja. Kada se novčana kazna izriče ne samo udruženju nego i njegovim članovima, prihod članova kojima se novčana kazna izriče ne bi se trebao uzimati u obzir prilikom izračuna novčane kazne za udruženje. Kako bi se osigurala učinkovita naplata novčanih kazni koje su izrečene udruženjima poduzetnika za povrede koje su počinila, potrebno je utvrditi uvjete pod kojima nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje slobodno mogu zahtijevati naplatu novčane kazne od članova udruženja ako udruženje nije solventno. Pri tome bi nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala uzeti u obzir relativnu veličinu poduzetnika koji pripadaju udruženju, a posebno položaj malih i srednjih poduzeća. Plaćanjem novčane kazne od strane jednog ili nekoliko članova udruženja poduzetnika ne dovodi se u pitanje nacionalne propise kojima se predviđa naknada plaćenog iznosa od drugih članova udruženja.

(49) Velike su razlike u odvraćajućem učinku novčanih kazni u Uniji i u nekim je državama članicama najveći iznos novčane kazne koji se može izreći vrlo nizak. Kako bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu izreći odvraćajuće novčane kazne, najveći iznos novčane kazne koji se može izreći za svaku povredu članka 101. ili 102. UFEU-a trebalo bi utvrditi na razini koja nije manja od 10 % ukupnoga globalnog prihoda dotičnog poduzetnika. Time se države članice ne bi trebalo spriječiti da zadrže ili uvedu višu najveću novčanu kaznu koja se može izreći.

([4]) Direktiva 2014/104/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. studenoga 2014. o određenim pravilima kojima se uređuju postupci za naknadu štete prema nacionalnom pravu za kršenje odredaba prava tržišnog natjecanja država članica i Europske unije Tekst značajan za EGP (SL L 349, 5.12.2014., str. 1.).

(50) Pokajnički programi ključni su instrument za otkrivanje tajnih kartela i njima se stoga doprinosi učinkovitom progonu najtežih povreda prava tržišnog natjecanja te izricanju sankcija za takve povrede. Međutim, trenutačno postoje znatne razlike među pokajničkim programima koji se primjenjuju u državama članicama. Iz tih razlika za poduzetnike koji krše pravila proizlazi pravna nesigurnost u pogledu uvjeta pod kojima mogu podnijeti zahtjev za oslobođenje ili umanjenje i nesigurnost u pogledu njihova statusa oslobođenja na temelju odgovarajućih pokajničkih programa. Takva nesigurnost mogla bi oslabiti poticaje za potencijalne podnositelje zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje da taj zahtjev podnesu. To pak može dovesti do manje učinkovite provedbe tržišnog natjecanja u Uniji jer se otkriva manje tajnih kartela.

(51) Razlike među pokajničkim programima na razini država članica također ugrožavaju postojanje ravnopravnih uvjeta za poduzetnike koji posluju na unutarnjem tržištu. Stoga je primjereno povećati pravnu sigurnost za poduzetnike na unutarnjem tržištu i povećati privlačnost pokajničkih programa u cijeloj Uniji smanjenjem tih razlika tako da se svim nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje omogući da odobravaju oslobođenje od novčanih kazni i njihovo umanjenje te da prihvaćaju skraćene zahtjeve pod istim uvjetima. U budućnosti bi mogli biti potrebni dodatni napori Europske mreže za tržišno natjecanje na usklađivanju pokajničkih programa.

(52) Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći poduzetnicima dodijeliti oslobođenje od novčanih kazni i umanjenja novčanih kazni ako se zadovolje određeni uvjeti. Udruženja poduzetnika koja obavljaju gospodarsku djelatnost u svoje ime trebala bi imati pravo na oslobođenje od novčanih kazni ili umanjenja novčanih kazni u slučajevima kada sudjeluju u navodnom kartelu u svoje ime, a ne u ime svojih članova.

(53) Da bi se kartel smatrao tajnim kartelom, ne moraju svi vidovi njegova postupanja biti tajni. Posebno, kartel se može smatrati tajnim kartelom ako elementi kartela, zbog kojih je teže otkriti cjelokupno postupanje, nisu poznati javnosti ili kupcima ili dobavljačima.

(54) Kako bi ispunio uvjete za oslobođenje ili umanjenje, podnositelj zahtjeva trebao bi prestati sudjelovati u navodnom tajnom kartelu, osim u slučajevima kada nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje smatra da je njegov nastavak sudjelovanja razumno potreban kako bi se sačuvala cjelovitost istrage, primjerice kako bi se osiguralo da drugi navodni sudionici u kartelu ne otkriju da je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje saznalo za navodni kartel prije nego što ono provede istražne mjere poput nenajavljenih pretraga.

(55) Kako bi ispunio uvjete za oslobođenje ili umanjenje, podnositelj zahtjeva trebao bi istinski, u potpunosti, trajno i brzo surađivati s nacionalnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje. To među ostalim znači da pri razmatranju podnošenja zahtjeva nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje podnositelj zahtjeva ne bi smio uništiti, krivotvoriti ili prikriti dokaze o navodnom tajnom kartelu. Kada poduzetnik razmatra podnošenje zahtjeva, postoji rizik da bi njegovi direktori, rukovoditelji i drugi zaposlenici mogli uništiti dokaze kako bi prikrili svoje sudjelovanje u kartelu, ali uništenje dokaza moglo bi se dogoditi i zbog drugih razloga. Stoga bi nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala uzeti u obzir posebne okolnosti pod kojima su dokazi uništeni i značenje tog uništavanja pri razmatranju toga dovodi li uništavanje dokaza u pitanje istinsku suradnju podnositelja zahtjeva.

(56) Kako bi se ispunio uvjet istinske, potpune, trajne i brze suradnje, pri razmatranju podnošenja zahtjeva nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje podnositelj zahtjeva ne bi smio otkriti da namjerava podnijeti zahtjev niti bilo koje dijelove njegova sadržaja, osim drugim nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, Komisiji ili tijelima trećih zemalja nadležnima za tržišno natjecanje. To ne sprječava podnositelja zahtjeva da prijavi svoje ponašanje drugim javnim tijelima kako se zahtijeva relevantnim propisima, nego ga samo sprječava da otkrije činjenicu da razmatra podnošenje zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje i da izjave poduzetnika pokajnika preda tim tijelima. Međutim, prilikom ispunjavanja svojih obveza u skladu s tim relevantnim propisima, podnositelj zahtjeva trebao bi razmotriti i važnost izbjegavanja negativnog utjecaja na potencijalnu istragu nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje.

(57) Podnositelji zahtjeva trebali bi imati mogućnost podnositi izjave poduzetnika pokajnika, u vezi s punim ili skraćenim zahtjevima, pisanim putem, a nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi također raspolagati sustavom koji im omogućuje prihvaćanje takvih izjava, ili usmeno ili na drugi način kojim se podnositeljima zahtjeva omogućuje da ne posjeduju, čuvaju ili nadziru takve podnesene izjave. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći izabrati na koji način prihvaćaju izjave poduzetnika pokajnika.

(58) Poduzetnici koji žele podnijeti zahtjev za oslobođenje trebali bi moći nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje prethodno podnijeti zahtjev za zabilježbu za mjesto u redu za oslobođenje ili umanjenje prije nego što službeno podnesu zahtjev za oslobođenje, kako bi se podnositelju zahtjeva dalo vremena za prikupljanje

potrebnih informacija i dokaza za zadovoljavanje odgovarajućeg dokaznog praga. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost država članica da poduzetnicima omoguće podnošenje zahtjeva za zabilježbu u slučaju zahtjeva za umanjenje novčanih kazni.

(59) Nadalje, radi smanjenja administrativnog i drugih znatnih opterećenja u smislu vremena podnositelji zahtjeva trebali bi moći podnositi izjave poduzetnika pokajnika u vezi s punim ili skraćenim zahtjevima, kao i u vezi sa zahtjevima za zabilježbe, ili na službenom jeziku države članice dotičnog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ili, ako je o tome bilateralno postignut dogovor između nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje i podnositelja zahtjeva, na drugom službenom jeziku Unije. Smatralo bi se da takav dogovor postoji ako nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje općenito prihvaćaju takva podnošenja na tom jeziku.

(60) S obzirom na to da Komisija i nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje dijele nadležnost za provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a, ključno je uspostaviti sustav skraćenih zahtjeva koji neometano funkcionira. Podnositelji zahtjeva koji su zahtjev za oslobođenje ili umanjenje podnijeli Komisiji u pogledu navodnog tajnog kartela trebali bi moći podnijeti skraćene zahtjeve nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u pogledu tog istog kartela, pod uvjetom da zahtjev Komisiji obuhvaća više od triju država članica kao zahvaćena područja. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost da se Komisija bavi slučajevima ako su usko povezani s drugim odredbama Unije koje Komisija može primjenjivati isključivo ili učinkovitije, ako je radi interesa Unije potrebno donošenje odluke Komisije radi razvoja politike tržišnog natjecanja Unije kada se pojavi novo pitanje povezano s tržišnim natjecanjem ili kako bi se osigurala učinkovita provedba.

(61) Sustavom skraćenih zahtjeva trebalo bi se omogućiti poduzetnicima da nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje podnesu zahtjev za oslobođenje ili umanjenje koji sadržava ograničeni skup informacija ako je Komisiji podnesen puni zahtjev u vezi s tim navodnim kartelom. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi stoga prihvatiti skraćene zahtjeve koji sadržavaju minimalni skup informacija u pogledu navodnog kartela za svaki od elemenata iz članka 22. stavka 2. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost podnositelja zahtjeva da naknadno dostavi detaljnije informacije. Ako podnositelj zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje to zatraži, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi mu dostaviti potvrdu primitka u kojoj se navode datum ii vrijeme primitka. Ako nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje još nije primilo takav prethodni zahtjev za oslobođenje ili umanjenje od drugog podnositelja zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje o istom navodnom tajnom kartelu te smatra da skraćeni zahtjev ispunjava zahtjeve iz članka 22. stavka 2., nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje o tome bi trebalo obavijestiti podnositelja zahtjeva.

(62) Cilj je sustava skraćenih zahtjeva smanjiti administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva koji podnesu zahtjev za oslobođenje ili umanjenje Komisiji u vezi s navodnim tajnim kartelom koji obuhvaća više od triju država članica kao zahvaćena područja. Budući da Komisija u takvim slučajevima prima puni zahtjev, ona bi trebala biti glavni sugovornik podnositelja zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje u razdoblju dok se ne razjasni hoće li Komisija u cijelosti ili djelomično preuzeti predmet, osobito u pogledu pružanja uputa podnositelju zahtjeva o svim dodatnim unutarnjim istragama. Komisija treba nastojati odlučiti o tom pitanju u razumnom roku i o tome obavijestiti nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje, ne dovodeći u pitanje članak 11. stavak 6. Uredbe (EZ) br. 1/2003. U iznimnim okolnostima, kada je to strogo potrebno radi razgraničenja predmeta ili dodjele predmeta, nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje trebalo bi moći od podnositelja zahtjeva zatražiti podnošenje punog zahtjeva prije nego što se to razjasni. Ta bi se mogućnost trebala iskorištavati vrlo rijetko. U drugim slučajevima od podnositelja zahtjeva trebalo bi zatražiti da podnese puni zahtjev nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje je primilo skraćeni zahtjev tek kada je jasno da Komisija ne namjerava preuzeti predmet u cijelosti ni djelomično.

(63) Podnositelji zahtjeva trebali bi imati mogućnost podnositi pune zahtjeve za oslobođenje ili umanjenje nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje kojima su podnijeli skraćene zahtjeve. Ako podnositelji zahtjeva podnesu takve pune zahtjeve u roku koji je odredilo nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje, informacije iz tih zahtjeva trebale bi se smatrati podnesenima u vrijeme podnošenja skraćenog zahtjeva, pod uvjetom da skraćeni zahtjev obuhvaća iste zahvaćene proizvode i područja te jednako trajanje navodnog kartela kao i zahtjev za oslobođenje ili umanjenje podnesen Komisiji, koji je možda ažuriran. Ako se promijeni opseg zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje koji su podnositelji zahtjeva podnijeli Komisiji, trebala bi biti dužnost podnositelja zahtjeva da o tome obavijeste nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje kojima su podnijeli skraćene zahtjeve i da na odgovarajući način ažuriraju svoje skraćene zahtjeve. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći provjeriti odgovara li opseg skraćenog zahtjeva opsegu zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje podnesenog Komisiji, putem suradnje u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje.

(64) Pravna nesigurnost u pogledu zaštićenosti od pojedinačnih sankcija, kao što su novčane kazne, zabrana obavljanja djelatnosti ili kazna zatvora, sadašnjih i bivših direktora, rukovoditelja i drugih zaposlenika podnositelja zahtjeva za oslobođenje mogla bi spriječiti potencijalne podnositelje zahtjeva da podnesu zahtjev za oslobođenje ili umanjenje. S obzirom na njihov doprinos otkrivanju i istrazi tajnih kartela, ti pojedinci trebali bi stoga, u načelu, biti zaštićeni od sankcija u vezi s njihovim sudjelovanjem u tajnom kartelu na koji se zahtjev odnosi, a koje odrede javna tijela u kaznenom, upravnom i nekaznenom sudskom postupku u skladu s nacionalnim propisima kojima se pretežno nastoje ostvariti isti ciljevi kao oni iz članka 101. UFEU-a, kao što su nacionalni propisi o manipuliranju postupkom podnošenja ponuda, ako su ispunjeni uvjeti utvrđeni ovom Direktivom. Jedan je od tih uvjeta da bi zahtjev za oslobođenje trebao biti podnesen prije nego što nadležna nacionalna tijela obavijeste te pojedince o postupku koji bi mogao dovesti do izricanja sankcija. Taj postupak uključuje trenutak kada se te pojedince počne sumnjičiti za povredu tih nacionalnih propisa.

Države članice mogu u okviru nacionalnog prava predvidjeti načine na koje bi ti pojedinci trebali surađivati s odgovarajućim tijelima kako bi se osiguralo učinkovito funkcioniranje te zaštite. Zaštita od kaznenih sankcija uključuje slučajeve u kojima se nadležna nacionalna tijela suzdrže od progona pod određenim uvjetima ili na temelju uputa o budućem ponašanju pojedinca.

(65) Odstupajući od navedenog, kako bi se osiguralo da zaštita od sankcija koje se izriču pojedincima u kaznenim postupcima bude u skladu s postojećim temeljnim načelima njihova pravnog sustava, države članice mogle bi predvidjeti da nadležna tijela mogu izabrati između zaštite pojedinca od sankcija ili samo ublažavanja tih sankcija, ovisno o ishodu odvagivanja interesa progona i/ili sankcioniranja pojedinca u odnosu na doprinos pojedinca otkrivanju i istrazi kartela. Pri procjeni interesa progona i/ili sankcioniranja tih pojedinaca u obzir se može uzeti, među ostalim čimbenicima, njihova osobna odgovornost ili doprinos povredi.

(66) Države članice ne sprječava se da od sankcija ili od ublažavanja takvih sankcija štite i sadašnje ili bivše direktore, rukovoditelje i druge zaposlenike podnositelja zahtjeva za umanjenje novčanih kazni.

(67) Kako bi se omogućilo da zaštita funkcionira u situacijama u koje je uključeno više od jedne jurisdikcije, države članice trebale bi predvidjeti da u slučajevima u kojima se tijelo nadležno za sankcioniranje ili kazneni progon ne nalazi u istoj jurisdikciji kao tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje vodi predmet, nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje u jurisdikciji tijela nadležnog za sankcioniranje ili kazneni progon trebalo bi osigurati potrebne kontakte između tih tijela.

(68) U sustavu u kojem Komisija i nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju usporedne nadležnosti za provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a potrebna je bliska suradnja među nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje te između nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje i Komisije. Posebno kada nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje provodi pretragu ili razgovor u skladu sa svojim nacionalnim pravom u ime drugog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje u skladu s člankom 22. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003, trebalo bi omogućiti prisutnost i pomoć službenih osoba iz tijela podnositelja zahtjeva kako bi se povećala učinkovitost tih pretraga i razgovora s pomoću pružanja dodatnih resursa, znanja i tehničke stručnosti. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje također bi trebala biti ovlaštena da zatraže pomoć od drugih nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje pri utvrđivanju jesu li poduzetnici ili udruženja poduzetnika propustili pridržavati se istražnih mjera i odluka nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje koja su podnositelji zahtjeva.

(69) Trebalo bi uspostaviti mehanizme kojima se nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje omogućuje da zatraže uzajamnu pomoć u pogledu obavješćivanja, na prekograničnoj osnovi, stranaka u postupcima ili drugih poduzetnika, udruženja poduzetnika ili fizičkih osoba koje mogu biti adresati takvih obavijesti o dokumentima u vezi s primjenom članka 101. ili 102. UFEU-a. Slično tomu, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći zahtijevati izvršenje odluka o izricanju novčanih kazni ili periodičnih penala od strane tijela u drugim državama članicama ako tijelo podnositelj zahtjeva poduzme razumne napore da utvrdi da poduzetnik protiv kojeg se trebaju izvršiti novčana kazna ili periodični penali nema dovoljno imovine u državi članici tijela podnositelja zahtjeva. Države članice također bi trebale predvidjeti da, posebno, ako poduzetnik protiv kojeg se mogu izvršiti novčana kazna ili periodični penali nema poslovni nastan u državi članici tijela podnositelja zahtjeva, tijelo primatelj zahtjeva može izvršiti odluke koje je donijelo tijelo podnositelj zahtjeva, na zahtjev tijela podnositelja zahtjeva. Time bi se osigurala učinkovita provedba članaka 101. i 102. UFEU-a i doprinijelo pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Kako bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno

natjecanje odvoje dostatne resurse za zahtjeve za uzajamnu pomoć i kako bi se potaknulo takvu pomoć, tijela primatelji zahtjeva trebala bi moći ostvariti povrat troškova nastalih pružanjem te pomoći. Tom uzajamnom pomoći ne dovodi se u pitanje primjena Okvirne odluke Vijeća 2005/214/PUP ([5]).

(70) Kako bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje učinkovito provode članke 101. i 102. UFEU-a, potrebno je predvidjeti provediva pravila o rokovima zastare. Posebno, u sustavu usporednih nadležnosti, nacionalni rokovi zastare trebali bi prestati teći ili se prekinuti tijekom trajanja postupka pred nacionalnim tijelima druge države članice nadležnima za tržišno natjecanje ili Komisijom. Takvim zastojem ili prekidom zastare ne bi se trebalo spriječiti države članice da zadrže ili uvedu rokove apsolutne zastare, pod uvjetom da zbog trajanja tih rokova apsolutne zastare učinkovita provedba članaka 101. i 102. UFEU-a ne postane praktički nemoguća ili pretjerano teška.

(71) Kako bi se osiguralo da se u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje predmeti rješavaju učinkovito i djelotvorno, u onim državama članicama u kojima su i nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje i nacionalno pravosudno tijelo nadležno za tržišno natjecanje određena kao nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje u svrhu provedbe članaka 101. i 102. UFEU-a kako je navedeno u člancima 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. i 16. ove Direktive, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći pokrenuti postupak izravno pred nacionalnim pravosudnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje. Osim toga, ako nacionalni sudovi djeluju u postupcima pokrenutima protiv odluka koje su donijela nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje koja primjenjuju članak 101. ili 102. UFEU-a, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi biti u potpunosti ovlaštena sudjelovati kao tužitelj ili tuženik u tim postupcima te bi trebala uživati jednaka prava koja te javne stranke imaju u tim postupcima.

(72) Rizik otkrivanja samooptužujućeg materijala izvan konteksta istrage za čije je potrebe dostavljen mogao bi za potencijalne podnositelje zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje oslabiti poticaje na suradnju s tijelima nadležnima za tržišno natjecanje. Kao posljedica toga, bez obzira na oblik u kojem su podnesene izjave poduzetnika pokajnika, informacije u izjavama poduzetnika pokajnika dobivene uvidom u spis trebale bi se upotrebljavati samo ako je to potrebno za ostvarivanje prava na obranu u postupcima pred nacionalnim sudovima u određenim vrlo ograničenim slučajevima koji su izravno povezani s predmetom za koji je odobren pristup. Time se tijela nadležna za tržišno natjecanje ne bi trebalo spriječiti da svoje odluke objave u skladu s primjenjivim pravom Unije ili nacionalnim pravom.

(73) Dokazi su važan element u provedbi članaka 101. i 102. UFEU-a. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći razmotriti relevantne dokaze, bez obzira na to jesu li u pisanom, usmenom, elektroničkom ili snimljenom obliku. To bi trebalo uključivati mogućnost razmatranja tajnih snimki koje su izradile fizičke ili pravne osobe koje nisu javna tijela, pod uvjetom da te snimke nisu jedini izvor dokaza. Time se ne bi trebalo dovoditi u pitanje pravo na saslušanje ni dovoditi u pitanje dopuštenost svih snimki koje izrade ili pribave javna tijela. Slično tomu, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje trebala bi moći uzeti u obzir elektroničke poruke kao relevantne dokaze, bez obzira na to čini li se da su te poruke nepročitane ili su izbrisane.

(74) Osiguravanjem toga da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju ovlasti koje su im potrebne kako bi mogla učinkovitije provoditi pravila o tržišnom natjecanju učvršćuje se potreba za bliskom suradnjom te učinkovitom multilateralnom i bilateralnom komunikacijom u Europskoj mreži za tržišno natjecanje. To bi trebalo uključivati razvoj neobvezujućih mjera radi olakšavanja i podupiranja provedbe ove Direktive.

(75) Kako bi se poduprla bliska suradnja u Europskoj mreži za tržišno natjecanje, Komisija bi trebala održavati, razvijati, smjestiti i podupirati središnji informacijski sustav (sustav Europske mreže za tržišno natjecanje) te upravljati njime u skladu s relevantnim standardima povjerljivosti, zaštite podataka i sigurnosti podataka. Učinkovito i djelotvorno djelovanje Europske mreže za tržišno natjecanje temelji se na interoperabilnosti. Opći proračun Unije trebao bi snositi troškove održavanja, razvoja, smještaja, pružanja korisničke podrške i rada sustava Europske mreže za tržišno natjecanje, kao i druge administrativne troškove nastale u vezi s funkcioniranjem Europske mreže za tržišno natjecanje, posebno troškove povezane s organizacijom sastanaka. Predviđeno

([5]) Okvirna odluka Vijeća 2005/214/PUP od 24. veljače 2005. o primjeni načela uzajamnog priznavanja na novčane kazne (SL L 76, 22.3.2005., str. 16.).

je da će do 2020. troškovi za sustav Europske mreže za tržišno natjecanje biti pokriveni programom interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA[2]) uspostavljenim Odlukom (EU) 2015/2240 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]), podložno raspoloživim resursima programa, kriterijima prihvatljivosti i kriterijima za određivanje prioriteta.

(76) S obzirom na to da ciljeve ove Direktive, to jest osiguravanje da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju potrebna jamstva neovisnosti, resurse te provedbene ovlasti i ovlasti za izricanje novčanih kazni kako bi mogla učinkovito primjenjivati članke 101. i 102. UFEU-a i nacionalno pravo tržišnog natjecanja usporedno s člancima 101. i 102. UFEU-a te osiguravanje učinkovitog funkcioniranja unutarnjeg tržišta i Europske mreže za tržišno natjecanje, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog potrebne učinkovitosti i ujednačenosti u primjeni članaka 101. i 102. UFEU-a oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, posebno uzimajući u obzir teritorijalno područje primjene Direktive, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(77) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima ([7]), države članice obvezale su da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive dostavljanje takvih dokumenata smatra se opravdanim,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

PREDMET, PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se određena pravila kako bi se osiguralo da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju potrebna jamstva neovisnosti, resurse te provedbene ovlasti i ovlasti za izricanje novčanih kazni kako bi im se omogućilo da učinkovito primjenjuju članke 101. i 102. UFEU-a tako da se tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu ne narušava, a potrošači i poduzetnici ne dovode u nepovoljan položaj nacionalnim propisima i mjerama zbog kojih nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ne mogu učinkovito provoditi pravila o tržišnom natjecanju.

2. Ova Direktiva obuhvaća primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a i usporednu primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja na isti predmet. U pogledu članka 31. stavaka 3. i 4. ove Direktive, ova Direktiva obuhvaća i primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja na samostalnoj osnovi.

3. Ovom Direktivom utvrđuju se određena pravila o uzajamnoj pomoći kako bi se očuvalo neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta i sustava bliske suradnje unutar Europske mreže za tržišno natjecanje.

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje” znači tijelo koje je država članica odredila u skladu s člankom 35. Uredbe (EZ) br. 1/2003 kao nadležno za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a; države članice mogu odrediti jedno ili više upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje (nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje), kao i pravosudnih tijela (nacionalna pravosudna tijela nadležna za tržišno natjecanje);

2. „nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje” znači upravno tijelo koje je država članica odredila za obavljanje svih ili nekih funkcija nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje;

([6]) Odluka (EU) 2015/2240 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o uspostavi programa interoperabilnih rješenja i zajedničkih okvira za europske javne uprave, poduzetnike i građane (program ISA[2]) kao sredstva modernizacije javnog sektora (SL L 318, 4.12.2015., str. 1.).

([7]) SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

3. „nacionalno pravosudno tijelo nadležno za tržišno natjecanje” znači pravosudno tijelo koje je država članica odredila za obavljanje nekih funkcija nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje;

4. „tijelo nadležno za tržišno natjecanje” znači nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje, Komisija ili oboje, ovisno o kontekstu;

5. „Europska mreža za tržišno natjecanje” znači mreža javnih tijela koju čine nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje i Komisija te koja služi kao forum za raspravu i suradnju u pogledu primjene i provedbe članaka 101. i 102. UFEU-a;

6. „nacionalno pravo tržišnog natjecanja” znači odredbe nacionalnog prava koje se pretežno bave istim ciljem kao članci 101. i 102. UFEU-a te koje se primjenjuju na isti predmet i usporedno s pravom tržišnog natjecanja Unije u skladu s člankom 3. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1/2003, kao i odredbe nacionalnog prava koje se pretežno bave istim ciljem kao članci 101. i 102. UFEU-a te koje se primjenjuju na samostalnoj osnovi u pogledu članka 31. stavaka 3. i 4. ove Direktive, ne uključujući odredbe nacionalnog prava kojima se predviđa izricanje kaznenih sankcija fizičkim osobama;

7. „nacionalni sud” znači sud države članice u smislu članka 267. UFEU-a;

8. „žalbeni sud” znači nacionalni sud koji je ovlašten, povodom redovnih pravnih sredstava, za preispitivanje odluka nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ili za preispitivanje presuda koje se odnose na te odluke, bez obzira na to je li taj sud ovlašten za utvrđivanje povrede prava tržišnog natjecanja;

9. „postupak provedbe” znači postupak pred tijelom nadležnim za tržišno natjecanje u pogledu primjene članka 101. ili 102. UFEU-a, dok navedeno tijelo nadležno za tržišno natjecanje taj postupak ne okonča donošenjem odluke iz članka 10., 12. ili 13. ove Direktive u slučaju nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ili donošenjem odluke iz članka 7., 9. ili 10. Uredbe (EZ) br. 1/2003 u slučaju Komisije ili sve dok tijelo nadležno za tržišno natjecanje ne zaključi da nema osnove za njegovo daljnje postupanje;

10. „poduzetnik”, kako je naveden u člancima 101. i 102. UFEU-a, znači svaki subjekt koji se bavi gospodarskom djelatnošću, bez obzira na njegov pravni status i način na koji se financira;

11. „kartel” znači sporazum ili usklađeno djelovanje između dvaju ili više konkurenata kojem je cilj usklađivanje njihovih konkurentnih postupanja na tržištu ili utjecaj na relevantne parametre tržišnog natjecanja putem praksi poput, ali ne ograničujući se na, dogovaranja ili usklađivanja kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih trgovinskih uvjeta, među ostalim u pogledu prava intelektualnog vlasništva, određivanja kvota proizvodnje ili prodaje, dijeljenja tržišta i kupaca, uključujući manipuliranje postupkom podnošenja ponuda, ograničenja uvoza ili izvoza ili protutržišnih djelovanja protiv drugih konkurenata;

12. „tajni kartel” znači kartel čije je postojanje djelomično ili u potpunosti prikriveno;

13. „oslobođenje od novčanih kazni” znači izuzeće od novčanih kazni koje bi se inače izrekle poduzetniku za njegovo sudjelovanje u tajnom kartelu kako bi ga se nagradilo za suradnju s tijelom nadležnim za tržišno natjecanje u okviru pokajničkog programa;

14. „umanjenje novčanih kazni” znači umanjenje iznosa novčane kazne koja bi se inače izrekla poduzetniku za njegovo sudjelovanje u tajnom kartelu kako bi ga se nagradilo za suradnju s tijelom nadležnim za tržišno natjecanje u okviru pokajničkog programa;

15. „oslobođenje ili umanjenje” znači i oslobođenje od novčanih kazni i umanjenje novčanih kazni;

16. „pokajnički program” znači program povezan s primjenom članka 101. UFEU-a ili odgovarajuće odredbe u okviru nacionalnog prava tržišnog natjecanja na temelju kojeg sudionik u tajnom kartelu, neovisno o drugim poduzetnicima uključenima u kartel, surađuje u istrazi tijela nadležnog za tržišno natjecanje dobrovoljnim iznošenjem svojih saznanja o kartelu i svoje uloge u njemu, za što taj sudionik zauzvrat dobiva, odlukom ili prestankom postupka, oslobođenje od novčanih kazni ili umanjenje novčanih kazni za sudjelovanje u kartelu;

17. „izjava poduzetnika pokajnika” znači usmeno ili pismeno dobrovoljno izlaganje poduzetnika ili fizičke osobe, ili u ime poduzetnika ili fizičke osobe, tijelu nadležnom za tržišno natjecanje, ili zapis tog izlaganja, u kojem se opisuje upoznatost tog poduzetnika ili fizičke osobe s kartelom i uloga koju u njemu ima, a koje izlaganje je posebno sastavljeno za podnošenje tijelu nadležnom za tržišno natjecanje radi dobivanja oslobođenja od novčanih kazni ili umanjenja novčanih kazni u okviru pokajničkog programa, ne uključujući dokaze koji postoje neovisno o postupku provedbe, bez obzira na to nalaze li se te informacije u spisu predmeta tijela nadležnog za tržišno natjecanje ili ne, odnosno već postojeće informacije;

18. „prijedlog za nagodbu” znači dobrovoljno izlaganje poduzetnika ili u ime poduzetnika tijelu nadležnom za tržišno natjecanje, u kojem se opisuje priznanje poduzetnika, ili njegovo odustajanje od osporavanja, njegova sudjelovanja u povredi članka 101. ili 102. UFEU-a ili nacionalnog prava tržišnog natjecanja i njegove odgovornosti za tu povredu, koje je posebno sastavljeno kako bi tijelu nadležnom za tržišno natjecanje omogućilo primjenu pojednostavljenog ili ubrzanog postupka;

19. „podnositelj zahtjeva” znači poduzetnik koji podnosi zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni ili umanjenje novčanih kazni u okviru pokajničkog programa;

20. „tijelo podnositelj zahtjeva” znači nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje podnosi zahtjev za uzajamnu pomoć kako je navedeno u članku 24., 25., 26., 27. ili 28.;

21. „tijelo primatelj zahtjeva” znači nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje primi zahtjev za uzajamnu pomoć te u slučaju zahtjeva za pomoć kako je navedeno u članku 25., 26., 27. ili 28. znači nadležno javno tijelo čija je glavna odgovornost provedba takvih odluka u skladu s nacionalnim zakonima i drugim propisima;

22. „pravomoćna odluka” znači odluka koja se ne može ili više ne može pobijati redovnim pravnim sredstvima.

2. Za svako upućivanje u ovoj Direktivi na primjenu ili povredu članaka 101. i 102. UFEU-a smatra se da uključuje usporednu primjenu nacionalnog prava tržišnog natjecanja na isti predmet.

POGLAVLJE II.

TEMELJNA PRAVA

Članak 3.

Zaštitne mjere

1. Postupcima koji se odnose na povrede članka 101. ili 102. UFEU-a, uključujući izvršavanje ovlasti nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje koje su navedene u ovoj Direktivi, poštuju se opća načela prava Unije i Povelja Europske unije o temeljnim pravima.

2. Države članice osiguravaju da izvršavanje ovlasti iz stavka 1. podliježe odgovarajućim zaštitnim mjerama u pogledu poduzetnikova prava na obranu, uključujući pravo na saslušanje i pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom.

3. Države članice osiguravaju da se postupci provedbe nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje provode u razumnom roku. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje prije donošenja odluke u skladu s člankom 10. ove Direktive donesu obavijest o preliminarno utvrđenim činjenicama.

POGLAVLJE III.

NEOVISNOST I RESURSI

Članak 4.

Neovisnost

1. Kako bi se zajamčila neovisnost nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje prilikom primjene članaka 101. i 102. UFEU-a, države članice osiguravaju da takva tijela obavljaju svoje dužnosti i izvršavaju svoje ovlasti nepristrano i u interesu učinkovite i ujednačene primjene tih odredbi, podložno razmjernim zahtjevima u pogledu odgovornosti i ne dovodeći u pitanje blisku suradnju među tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u Europskoj mreži za tržišno natjecanje.

2. Posebno, države članice minimalno osiguravaju da zaposlenici i osobe koje donose odluke izvršavajući ovlasti iz članaka od 10. do 13. i članka 16. ove Direktive u nacionalnim upravnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje:

(a) mogu obavljati svoje dužnosti i izvršavati svoje ovlasti s ciljem primjene članaka 101. i 102. UFEU-a neovisno o političkom i drugom vanjskom utjecaju;

(b) ne traže i ne primaju upute od vlade ili bilo kojeg drugog javnog ili privatnog subjekta pri obavljanju svojih dužnosti i izvršavanju svojih ovlasti s ciljem primjene članaka 101. i 102. UFEU-a, ne dovodeći u pitanje pravo vlade države članice da, prema potrebi, donese pravila u pogledu opće politike koja nisu povezana sa sektorskim istraživanjima ili posebnim postupcima provedbe; i

(c) suzdržavaju se od bilo kojeg djelovanja koje je nespojivo s obavljanjem njihovih dužnosti i/ili izvršavanjem njihovih ovlasti s ciljem primjene članaka 101. i 102. UFEU-a te se na njih primjenjuju postupci kojima se osigurava da se tijekom razumnog razdoblja nakon prestanka svojeg mandata suzdržavaju od rada u postupcima provedbe koji bi mogli dovesti do sukoba interesa.

3. Osobe koje donose odluke izvršavajući ovlasti iz članaka od 10. do 13. i članka 16. ove Direktive u nacionalnim upravnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ne smije se razriješiti dužnosti u takvim tijelima zbog razloga povezanih s urednim obavljanjem njihovih dužnosti ili urednim izvršavanjem njihovih ovlasti za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a, kako je navedeno u članku 5. stavku 2. ove Direktive. Mogu biti razriješeni dužnosti samo ako prestanu ispunjavati uvjete potrebne za obavljanje svojih dužnosti ili ako su proglašeni krivima za tešku povredu dužnosti na temelju nacionalnog prava. Uvjete koje treba ispunjavati za obavljanje njihovih dužnosti i ono što čini tešku povredu dužnosti unaprijed se utvrđuje nacionalnim pravom, uzimajući u obzir potrebu da se osigura učinkovita provedba.

4. Države članice osiguravaju da se osobe koje u nacionalnim upravnim tijelima nadležnim za tržišno natjecanje donose odluke izvršavajući ovlasti iz članaka od 10. do 13. i članka 16. ove Direktive odabiru, zapošljavaju ili imenuju u skladu s jasnim i transparentnim postupcima koji su unaprijed utvrđeni nacionalnim pravom.

5. Nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje ovlaštena su odrediti svoje prioritete pri izvršavanju zadaća u primjeni članaka 101. i 102. UFEU-a, kako je navedeno u članku 5. stavku 2. ove Direktive. Ako su nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje dužna razmotriti službene pritužbe, ta tijela imaju ovlasti te pritužbe odbaciti zbog toga što takve pritužbe ne smatraju prioritetom u provedbi. Time se ne dovodi u pitanje ovlast nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje da odbace pritužbe zbog drugih razloga utvrđenih nacionalnim pravom.

Članak 5.

Resursi

1. Države članice minimalno osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju na raspolaganju dostatan broj kvalificiranih zaposlenika te dostatne financijske, tehničke i tehnološke resurse koji su potrebni za učinkovito obavljanje njihovih dužnosti i za učinkovito izvršavanje njihovih ovlasti u primjeni članaka 101. i 102. UFEU-a kako je navedeno u stavku 2. ovog članka.

2. Za potrebe stavka 1., nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje minimalno mogu provoditi istrage s ciljem primjene članaka 101. i 102. UFEU-a, donositi odluke primjenjujući te odredbe na temelju članka 5. Uredbe (EZ) br. 1/2003; i blisko surađivati u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje u svrhu osiguravanja učinkovite i ujednačene primjene članaka 101. i 102. UFEU-a. Ako je to predviđeno nacionalnim pravom, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje također prema potrebi mogu savjetovati javne institucije i tijela o zakonodavnim, regulatornim i administrativnim mjerama koje mogu imati utjecaj na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu kao i promicati javnu svijest o člancima 101. i 102. UFEU-a.

3. Ne dovodeći u pitanje nacionalna proračunska pravila i postupke, države članice osiguravaju da su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje neovisna u trošenju proračuna koji im je dodijeljen za obavljanje dužnosti kako je navedeno u stavku 2.

4. Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje vladinom ili parlamentarnom tijelu podnose periodična izvješća o svojim aktivnostima i resursima. Države članice osiguravaju da takva izvješća sadržavaju informacije o imenovanjima i razrješenjima članova tijela nadležnog za donošenje odluka, o iznosu sredstava dodijeljenih u relevantnoj godini te o svim promjenama tog iznosa u odnosu na prethodne godine. Takva su izvješća javno dostupna.

POGLAVLJE IV.

OVLASTI

Članak 6.

Ovlast za pretragu poslovnih prostora

1. Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu provoditi sve potrebne nenajavljene pretrage poduzetnika i udruženja poduzetnika za potrebe primjene članaka 101. i 102. UFEU-a. Države članice osiguravaju da su službene osobe i druge osobe u njihovoj pratnji koje su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ovlastila ili imenovala za provođenje takvih pretraga minimalno ovlaštene:

(a) ući u sve službene prostore, zemljišta ili prometna sredstva poduzetnika i udruženja poduzetnika;

(b) izvršiti uvid u poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju, bez obzira na medij na kojem su pohranjene, te imati pravo pristupa svim informacijama koje su dostupne subjektu nad kojim se provodi pretraga;

(c) uzeti ili zahtijevati, u bilo kojem obliku, primjerke ili izvatke iz navedenih poslovnih knjiga ili poslovne dokumentacije i, ako to smatraju prikladnim, nastaviti takvo pretraživanje informacija i odabir primjeraka ili izvadaka u prostorima nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje ili u bilo kojim drugim za to određenim prostorima;

(d) zapečatiti svaki poslovni prostor, poslovne knjige ili poslovnu dokumentaciju za vrijeme trajanja pretrage i u opsegu koji je potreban za njezino provođenje;

(e) zatražiti od bilo kojeg predstavnika ili zaposlenika poduzetnika ili udruženja poduzetnika objašnjenja u vezi s činjenicama ili dokumentacijom koji se odnose na predmet i svrhu pretrage te zabilježiti njihove odgovore.

2. Države članice osiguravaju da poduzetnici i udruženja poduzetnika budu dužni podvrgnuti se pretragama iz stavka 1. Države članice također osiguravaju da, ako se poduzetnik ili udruženje poduzetnika opire pretrazi koju je naložilo nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje i/ili odobrilo nacionalno pravosudno tijelo, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu dobiti potrebnu pomoć policije ili ekvivalentnog tijela za izvršavanje zakonodavstva kako bi im se osiguralo nesmetano provođenje pretrage. Takva pomoć može se dobiti i kao mjera predostrožnosti.

3. Ovim se člankom ne dovode u pitanje zahtjevi na temelju nacionalnog prava za prethodno odobrenje nacionalnog pravosudnog tijela za takve pretrage.

Članak 7.

Ovlast za pretragu ostalih prostora

1. Države članice osiguravaju da, ako je razumno za pretpostaviti da se poslovne knjige ili druga poslovna dokumentacija povezane s poslovanjem i predmetom pretrage, koje mogu biti bitan dokaz povrede članka 101. ili članka 102. UFEU-a, čuvaju u prostorima, na zemljištu i u prijevoznim sredstvima koji se ne navode u članku 6. stavku 1. točki (a) ove Direktive, uključujući domove direktora, rukovoditelja i drugih zaposlenika poduzetnika ili udruženja poduzetnika, nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu provoditi nenajavljene pretrage tih prostora, zemljišta i prijevoznih sredstava.

2. Takve pretrage ne provode se bez prethodnog odobrenja nacionalnog pravosudnog tijela.

3. Države članice osiguravaju da službene osobe i druge osobe u njihovoj pratnji koje su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ovlastila ili imenovala za provođenje pretrage u skladu sa stavkom 1. ovog članka minimalno imaju ovlasti navedene u članku 6. stavku 1. točkama (a), (b) i (c) te članku 6. stavku 2.

Članak 8.

Zahtjevi za informacije

Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu od poduzetnika i udruženja poduzetnika zahtijevati da im u određenom i razumnom roku pruže sve potrebne informacije u svrhu primjene članaka 101. i 102. UFEU-a. Ti zahtjevi za informacije moraju biti razmjerni te ne smiju adresate zahtjeva primorati da priznaju povredu članaka 101. i 102. UFEU-a. Obveza pružanja svih potrebnih informacija obuhvaća informacije koje su dostupne takvim poduzetnicima ili udruženjima poduzetnika. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje također su ovlaštena od bilo kojih drugih fizičkih ili pravnih osoba zahtijevati da u određenom i razumnom roku pruže informacije koje mogu biti relevantne za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a.

Članak 9.

Razgovori

Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje minimalno imaju ovlasti na razgovor pozvati bilo kojeg predstavnika poduzetnika ili udruženja poduzetnika, bilo kojeg predstavnika drugih pravnih osoba i bilo koju fizičku osobu ako bi taj predstavnik ili ta osoba mogli imati informacije relevantne za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a.

Članak 10.

Utvrđivanje i otklanjanje povrede

1. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje, ako utvrde povredu članka 101. ili članka 102. UFEU-a, mogu odlukom zahtijevati od dotičnih poduzetnika i udruženja poduzetnika da tu povredu otklone. U tu svrhu ona mogu odrediti mjere praćenja poslovanja ili strukturne mjere koje su proporcionalne počinjenoj povredi i neophodne kako bi se ta povreda uspješno otklonila. Pri odabiru između dviju jednako učinkovitih mjera nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje odabiru mjeru koja za poduzetnika predstavlja najmanje opterećenje, u skladu s načelom proporcionalnosti.

Države članice osiguravaju da su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ovlaštena utvrditi da je povreda članka 101. ili članka 102. UFEU-a počinjena u prošlosti.

2. Ako, nakon što su obavijestila Komisiju u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1/2003, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje odluče da nema osnove za nastavak postupka provedbe i na temelju toga okončaju taj postupak provedbe, države članice osiguravaju da ta nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje o tome obavijeste Komisiju.

Članak 11.

Privremene mjere

1. Države članice osiguravaju da su nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ovlaštena, postupajući na vlastitu inicijativu, odlukom naložiti izricanje privremenih mjera poduzetnicima i udruženjima poduzetnika barem u hitnim slučajevima kada postoji rizik nanošenja znatne i nepopravljive štete za tržišno natjecanje, na temelju dostatnih indicija (*prima facie*) povrede članka 101. ili članka 102. UFEU-a. Takva odluka razmjerna je i primjenjuje se ili tijekom određenog razdoblja, koje se može produljiti ako je to neophodno i primjereno, ili dok se ne donese pravomoćna odluka. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje obavješćuju Europsku mrežu za tržišno natjecanje o izricanju tih privremenih mjera.

2. Države članice osiguravaju da se zakonitost, uključujući razmjernost, privremenih mjera iz stavka 1. može preispitati u okviru ubrzanih žalbenih postupaka.

Članak 12.

Obveze

1. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje u postupcima provedbe koji su pokrenuti s ciljem donošenja odluke kojom se zahtijeva prestanak povrede članka 101. ili članka 102. UFEU-a mogu, nakon što su formalnim ili neformalnim putem zatražila mišljenja sudionika na tržištu, odlukom obvezujućima učiniti obveze koje su poduzetnici ili udruženja poduzetnika ponudili preuzeti ako se takvim obvezama otklanjaju zabrinutosti nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje. Takva se odluka može donijeti za određeno razdoblje i sadržava zaključak da više nema osnove za vođenje postupka od strane dotičnog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje raspolažu djelotvornim ovlastima za praćenje provedbe obveza iz stavka 1.

3. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu ponovno pokrenuti postupak provedbe ako je došlo do bitne promjene činjeničnog stanja na kojem se temeljila odluka iz stavka 1., ako poduzetnici ili udruženja poduzetnika postupaju suprotno svojim obvezama ili ako se odluka iz stavka 1. temeljila na nepotpunim, netočnim ili zavaravajućim informacijama koje su dostavile stranke.

POGLAVLJE V.

NOVČANE KAZNE I PERIODIČNI PENALI

Članak 13.

Novčane kazne poduzetnicima i udruženjima poduzetnika

1. Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu odlukom u vlastitom postupku provedbe poduzetnicima i udruženjima poduzetnika izreći učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće novčane kazne, ili u nekaznenom sudskom postupku zatražiti da im se izreknu takve novčane kazne, ako poduzetnici i udruženja poduzetnika s namjerom ili iz nepažnje krše članak 101. ili 102. UFEU-a.

2. Države članice minimalno osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu odlukom u vlastitom postupku provedbe poduzetnicima i udruženjima poduzetnika izreći učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće novčane kazne, ili u nekaznenom sudskom postupku zatražiti da im se izreknu takve novčane kazne. Takve se novčane kazne utvrđuju razmjerno njihovu ukupnom globalnom prihodu ako s namjerom ili iz nepažnje:

(a) odbiju podvrgnuti se pretrazi kako je navedeno u članku 6. stavku 2.;

(b) nastane oštećenje pečata koje su stavile službene osobe ili druge osobe u njihovoj pratnji koje su ovlastila ili imenovala nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje kako je navedeno u članku 6. stavku 1. točki (d);

(c) u odgovoru na pitanje iz članka 6. stavka 1. točke (e) daju netočan ili zavaravajući odgovor odnosno ne dostave ili odbiju dostaviti potpun odgovor;

(d) dostave netočne, nepotpune ili zavaravajuće informacije kao odgovor na zahtjev iz članka 8. ili ne dostave informacije unutar utvrđenog roka;

(e) ne odazovu se pozivu na razgovor iz članka 9.;

(f) ne postupe u skladu s odlukom iz članaka 10., 11. i 12.

3. Države članice osiguravaju da se postupcima iz stavaka 1. i 2. omogućuje izricanje učinkovitih, razmjernih i odvraćajućih novčanih kazni.

4. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje nacionalne propise kojima se omogućuje izricanje sankcija u kaznenom sudskom postupku pod uvjetom da se primjenom takvih propisa ne utječe na učinkovitu i ujednačenu provedbu članaka 101. i 102. UFEU-a.

5. Države članice osiguravaju da se za potrebe izricanja novčanih kazni matičnim društvima te pravnim i gospodarskim sljednicima poduzetnika primjenjuje pojam poduzetnika.

Članak 14.

Izračun novčanih kazni

1. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje pri određivanju iznosa novčane kazne koja se izriče za povredu članka 101. ili 102. UFEU-a u obzir uzimaju težinu i trajanje povrede.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje pri određivanju iznosa novčane kazne koja se izriče za povredu članka 101. ili 102. UFEU-a mogu uzeti u obzir naknadu štete koja je isplaćena kao rezultat sporazumne nagodbe, u skladu s člankom 18. stavkom 3. Direktive 2014/104/EU.

3. Države članice osiguravaju da, ako se novčana kazna za povredu članka 101. ili 102. UFEU-a izriče udruženju poduzetnika uzimajući u obzir prihod njegovih članova, a udruženje nije solventno, ono bude dužno od svojih članova zatražiti njihove doprinose radi podmirenja novčane kazne.

4. Države članice osiguravaju da, ako doprinosi iz stavka 3. nisu udruženju poduzetnika u potpunosti uplaćeni u roku koji su odredila nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje, nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu zatražiti plaćanje novčane kazne izravno od bilo kojeg poduzetnika čiji su predstavnici bili članovi tijela nadležnih za donošenje odluka tog udruženja. Ako je to potrebno kako bi se osiguralo plaćanje novčane kazne u punom iznosu, nakon što nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje od tih udruženja zatraže plaćanje, ona mogu također zatražiti plaćanje preostalog iznosa novčane kazne od svakog od članova udruženja koji su djelovali na tržištu na kojem je došlo do povrede. Međutim, plaćanje na temelju ovog stavka ne zahtijeva se od onih poduzetnika koji dokažu da nisu proveli odluku udruženja koja predstavlja povredu i koji nisu znali da takva odluka postoji ili su se od takve odluke aktivno ogradili prije početka istrage.

Članak 15.

Najviši iznos novčane kazne

1. Države članice osiguravaju da najviši iznos novčane kazne koji nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu izreći svakom poduzetniku ili udruženju poduzetnika koji sudjeluju u povredi članka 101. ili 102. UFEU-a nije manji od 10 % ukupnoga globalnog prihoda poduzetnika ili udruženja poduzetnika u poslovnoj godini koja je prethodila odluci iz članka 13. stavka 1.

2. Ako se povreda koju je počinilo udruženje poduzetnika odnosi na aktivnosti njegovih članova, najviši iznos novčane kazne nije manji od 10 % zbroja ukupnoga globalnog prihoda svakog člana koji je djelovao na tržištu na kojem je nastupila povreda od strane udruženja poduzetnika. Međutim, financijska obveza svakog poduzetnika koja se odnosi na plaćanje novčane kazne ne prelazi najviši iznos utvrđen u skladu sa stavkom 1.

Članak 16.

Periodični penali

1. Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu poduzetnicima i udruženjima poduzetnika odlukom izreći učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće periodične penale. Ti se periodični penali utvrđuju razmjerno prosječnom dnevnom ukupnom globalnom prihodu tih poduzetnika i udruženja poduzetnika u prethodnoj poslovnoj godini po danu i računaju se od datuma navedenog u toj odluci, kako bi se te poduzetnike i udruženja poduzetnika primoralo da barem:

(a) dostave potpune i točne informacije kao odgovor na zahtjev iz članka 8.,

(b) odazovu se pozivu na razgovor iz članka 9.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu poduzetnicima i udruženjima poduzetnika odlukom izreći učinkovite, razmjerne i odvraćajuće periodične penale. Ti se periodični penali utvrđuju razmjerno prosječnom dnevnom ukupnom globalnom prihodu tih poduzetnika i udruženja poduzetnika u prethodnoj poslovnoj godini po danu i računaju se od datuma navedenog u toj odluci, kako bi ih se primoralo da barem:

(a) podvrgnu se pretrazi kako je navedeno u članku 6. stavku 2.;

(b) postupe u skladu s odlukom iz članaka 10., 11. i 12.

POGLAVLJE VI.

POKAJNIČKI PROGRAMI ZA TAJNE KARTELE

Članak 17.

Oslobođenje od novčanih kazni

1. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje raspolažu pokajničkim programima na temelju kojih poduzetnicima za otkrivanje njihova sudjelovanja u tajnim kartelima mogu odobriti oslobođenje od novčanih kazni. Time se nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ne sprječava da raspolažu pokajničkim programima za povrede koje nisu tajni karteli ili pokajničkim programima na temelju kojih mogu odobriti oslobođenje od novčanih kazni fizičkim osobama.

2. Države članice osiguravaju da se oslobođenje od novčanih kazni odobrava samo ako podnositelj zahtjeva:

(a) ispunjava uvjete utvrđene u članku 19.;

(b) otkrije svoje sudjelovanje u tajnom kartelu; i

(c) prvi podnese dokaze:

   i. kojima se, u trenutku kada primi zahtjev, nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje omogućuje provođenje ciljane pretrage povezane s tajnim kartelom, pod uvjetom da nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje još ne raspolaže dostatnim dokazima za provođenje takve pretrage ili još nije provelo takvu pretragu; ili

   ii. koji su, prema mišljenju nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje, dostatni kako bi moglo utvrditi povredu obuhvaćenu pokajničkim programom, pod uvjetom da tijelo još ne raspolaže dostatnim dokazima kojima bi se ta povreda mogla utvrditi i da nijedan drugi poduzetnik nije prethodno ispunio uvjete za priznanje oslobođenja od novčanih kazni na temelju podtočke i. u vezi s tim tajnim kartelom.

3. Države članice osiguravaju da pravo na oslobođenje od novčanih kazni imaju svi poduzetnici, uz iznimku poduzetnika koji su svojim djelovanjem prisilili druge poduzetnike da se pridruže tajnom kartelu ili da u njemu ostanu.

4. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje obavijeste podnositelja zahtjeva o tome je li mu odobreno uvjetno oslobođenje od novčanih kazni. Podnositelj zahtjeva može tražiti da ga nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje u pisanom obliku obavijesti o ishodu njegova zahtjeva. Ako nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje odbaci zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni, dotični podnositelj može od tog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje zatražiti da njegov zahtjev razmotri kao zahtjev za umanjenje novčanih kazni.

Članak 18.

Umanjenje novčanih kazni

1. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje raspolažu pokajničkim programima na temelju kojih poduzetnicima koji ne ispunjavaju uvjete za oslobođenje od novčanih kazni mogu odobriti umanjenje novčanih kazni. Time se nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje ne sprječava da raspolažu pokajničkim programima za povrede koje nisu tajni karteli ili pokajničkim programima na temelju kojih mogu odobriti umanjenje novčanih kazni fizičkim osobama.

2. Države članice osiguravaju da se umanjenje novčanih kazni odobrava samo ako podnositelj zahtjeva:

(a) ispunjava uvjete iz članka 19.;

(b) otkrije svoje sudjelovanje u tajnom kartelu; i

(c) podnese dokaze o navodnom tajnom kartelu koji predstavljaju znatnu dodanu vrijednost za dokazivanje povrede obuhvaćene pokajničkim programom, u odnosu na dokaze kojima nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje već raspolaže u vrijeme podnošenja zahtjeva.

3. Države članice osiguravaju da, ako podnositelj zahtjeva podnese uvjerljive dokaze kojima se nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koristi za dokazivanje dodatnih činjenica koje dovode do povećanja novčanih kazni u usporedbi s novčanim kaznama koje bi se inače izrekle sudionicima u tajnom kartelu, nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje ne uzima u obzir takve dodatne činjenice pri utvrđivanju novčane kazne koju treba izreći podnositelju zahtjeva za umanjenje novčanih kazni koji je dostavio te dokaze.

Članak 19.

Opći uvjeti za oslobođenje ili umanjenje

Države članice osiguravaju da je podnositelj zahtjeva, kako bi ispunio uvjete za oslobođenje ili umanjenje za sudjelovanje u tajnim kartelima, dužan zadovoljiti sljedeće uvjete:

(a) prestao je sudjelovati u navodnom tajnom kartelu najkasnije odmah po podnošenju zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje, osim u onoj mjeri koja je, prema mišljenju nadležnog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje, razumno potrebna kako bi se sačuvala cjelovitost njegove istrage;

(b) surađuje s nacionalnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje istinski, u potpunosti, trajno i brzo od trenutka podnošenja zahtjeva do trenutka kada to tijelo okonča postupak provedbe protiv svih stranaka pod istragom donošenjem odluke ili na drugi način okonča svoj postupak; on u okviru te suradnje:

   i. nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje brzo dostavlja sve relevantne informacije i dokaze povezane s navodnim tajnim kartelom koje podnositelju zahtjeva dođu u posjed ili kojima ima pristup, a osobito:

      — ime i adresu podnositelja zahtjeva;

      — imena svih ostalih poduzetnika koji sudjeluju ili su sudjelovali u navodnom tajnom kartelu;

      — detaljan opis navodnog tajnog kartela, uključujući zahvaćene proizvode, zahvaćena područja, trajanje i vrstu navodnog tajnog kartelnog ponašanja;

      — informacije o svim prijašnjim ili mogućim budućim zahtjevima za oslobođenje ili umanjenje podnesenima nekim drugim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ili tijelima trećih zemalja nadležnima za tržišno natjecanje u vezi s navodnim tajnim kartelom;

   ii. na raspolaganju je nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje radi odgovora na sve upite koji bi mogli doprinijeti utvrđivanju činjenica;

   iii. stavlja direktore, rukovoditelje i druge zaposlenike na raspolaganje za razgovore s nacionalnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje te poduzima razumne napore kako bi bivše direktore, rukovoditelje i druge zaposlenike stavio na raspolaganje za razgovore s nacionalnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje;

   iv. ne uništava, ne krivotvori i ne prikriva relevantne informacije ili dokaze; i

   v. ne otkriva činjenicu da je podnio zahtjev za oslobođenje ili umanjenje niti dijelove njegova sadržaja prije nego što nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje iznese svoje primjedbe u postupku provedbe koji se vodi pred tim tijelom, osim ako je drukčije dogovoreno; i

(c) pri razmatranju podnošenja zahtjeva za oslobođenje ili umanjenje nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje ne smije:

i. uništiti, krivotvoriti ili prikriti dokaze o navodnom tajnom kartelu; ili

ii. otkriti činjenicu da namjerava podnijeti zahtjev niti dijelove njegova sadržaja, osim drugim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ili tijelima trećih zemalja nadležnima za tržišno natjecanje.

Članak 20.

Oblik izjava poduzetnika pokajnika

1. Države članice osiguravaju da podnositelji zahtjeva mogu podnositi izjave poduzetnika pokajnika u vezi s punim ili skraćenim zahtjevima, pisanim putem, te osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje također raspolažu sustavom koji im omogućuje prihvaćanje takvih izjava ili usmenim putem ili na drugi način kojim se podnositeljima zahtjeva omogućuje da ne posjeduju, čuvaju ili nadziru takve podnesene izjave.

2. Ako podnositelj zahtjeva to zatraži, nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje u pisanom obliku potvrđuje primitak punog ili skraćenog zahtjeva, navodeći datum i vrijeme primitka.

3. Podnositelji zahtjeva mogu podnijeti izjave poduzetnika pokajnika u vezi s punim ili skraćenim zahtjevima na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države članice dotičnog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ili na drugom službenom jeziku Unije o kojem je bilateralno postignut dogovor između nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje i podnositelja zahtjeva.

Članak 21.

Zabilježbe za zahtjeve za oslobođenje od novčanih kazni

1. Države članice osiguravaju da se poduzetnicima koji žele podnijeti zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni može na njihov zahtjev prethodno dodijeliti mjesto u redu za oslobođenje ili umanjenje tijekom razdoblja koje na pojedinačnoj osnovi određuje nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje, kako bi podnositelj zahtjeva mogao prikupiti potrebne informacije i dokaze za zadovoljavanje odgovarajućeg dokaznog praga za oslobođenje od novčanih kazni.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju diskrecijsko pravo odlučiti hoće li odobriti zahtjev u skladu sa stavkom 1.

Poduzetnik koji podnosi takav zahtjev nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje, ako su dostupne, pruža informacije kao što su:

(a) ime i adresa podnositelja zahtjeva;

(b) razlozi za zabrinutost koji su doveli do zahtjeva;

(c) imena svih ostalih poduzetnika koji sudjeluju ili su sudjelovali u navodnom tajnom kartelu;

(d) zahvaćeni proizvodi i područja;

(e) trajanje i vrsta navodnog tajnog kartelnog ponašanja;

(f) informacije o svim prijašnjim ili mogućim budućim zahtjevima za oslobođenje ili umanjenje podnesenima nekim drugim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ili tijelima trećih zemalja nadležnima za tržišno natjecanje u vezi s navodnim tajnim kartelom.

3. Države članice osiguravaju da se informacije i dokazi koje je podnositelj zahtjeva pružio u razdoblju utvrđenom u skladu sa stavkom 1. smatraju podnesenima u vrijeme prvotnog zahtjeva.

4. Podnositelj zahtjeva može podnijeti zahtjev u skladu sa stavkom 1. na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države članice dotičnog nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ili na drugom službenom jeziku Unije o kojem je bilateralno postignut dogovor između nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje i podnositelja zahtjeva.

5. Države članice mogu također predvidjeti mogućnost da poduzetnici koji žele podnijeti zahtjev za umanjenje novčanih kazni prethodno podnesu zahtjev za mjesto u redu za oslobođenje ili umanjenje.

Članak 22.

Skraćeni zahtjevi

1. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje prihvaćaju skraćene zahtjeve od podnositelja zahtjeva koji su Komisiji podnijeli zahtjev za oslobođenje ili umanjenje, ili podnošenjem zahtjeva za zabilježbu ili podnošenjem punog zahtjeva u vezi s istim navodnim tajnim kartelom, pod uvjetom da ti zahtjevi obuhvaćaju više od triju država članica kao zahvaćena područja.

2. Skraćeni zahtjevi sastoje se od kratkog opisa svakog od sljedećih elemenata:

(a) imena i adrese podnositelja zahtjeva;

(b) imena ostalih sudionika u navodnom tajnom kartelu;

(c) zahvaćenih proizvoda i područja;

(d) trajanja i vrste navodnog tajnog kartelnog ponašanja;

(e) države članice odnosno država članica u kojima se vjerojatno mogu pronaći dokazi o navodnom tajnom kartelu; i

(f) informacija o svim prijašnjim ili mogućim budućim zahtjevima za oslobođenje ili umanjenje podnesenima nekim drugim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje ili tijelima trećih zemalja nadležnima za tržišno natjecanje u vezi s navodnim tajnim kartelom.

3. Ako Komisija primi puni zahtjev, a nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje prime skraćene zahtjeve u vezi s istim navodnim tajnim kartelom, Komisija je glavni sugovornik podnositelja zahtjeva u razdoblju dok se ne razjasni namjerava li Komisija u cijelosti ili djelomično preuzeti predmet, osobito u pogledu pružanja uputa podnositelju zahtjeva o svim dodatnim unutarnjim istragama. U tom razdoblju Komisija na njihov zahtjev obavješćuje dotična nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje o trenutačnom stanju.

Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje mogu od podnositelja zahtjeva zatražiti da pruži posebna razjašnjenja samo u pogledu elemenata navedenih u stavku 2. prije nego što zatraže podnošenje punog zahtjeva u skladu sa stavkom 5.

4. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje koja primaju skraćene zahtjeve provjeravaju jesu li već primila skraćeni ili puni zahtjev od drugog podnositelja zahtjeva u vezi s istim navodnim tajnim kartelom u vrijeme primitka tih zahtjeva. Ako nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje nije primilo takav zahtjev od drugog podnositelja zahtjeva te smatra da skraćeni zahtjev ispunjava zahtjeve iz stavka 2., o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva.

5. Države članice osiguravaju da se, kada Komisija obavijesti dotična nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje da ne namjerava u cijelosti ni djelomično preuzeti predmet, podnositeljima zahtjeva pruži mogućnost da podnesu pune zahtjeve dotičnim nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje. Samo u iznimnim okolnostima, kada je to strogo potrebno radi razgraničenja predmeta ili dodjele predmeta, nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje može od podnositelja zahtjeva zatražiti da podnese puni zahtjev prije nego što Komisija obavijesti dotična nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje da ne namjerava preuzeti predmet u cijelosti ni djelomično. Nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje imaju ovlasti odrediti razuman rok u kojem podnositelj zahtjeva treba podnijeti puni zahtjev zajedno s odgovarajućim dokazima i informacijama. Time se ne dovodi u pitanje pravo podnositelja zahtjeva da u ranijoj fazi dobrovoljno podnese puni zahtjev.

6. Države članice osiguravaju da se, ako podnositelj zahtjeva podnese puni zahtjev u skladu sa stavkom 5. u roku koji je odredilo nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje, smatra da je puni zahtjev podnesen u vrijeme podnošenja skraćenog zahtjeva, pod uvjetom da skraćeni zahtjev obuhvaća iste zahvaćene proizvode i područja te jednako trajanje navodnog tajnog kartela kao i zahtjev za oslobođenje ili umanjenje podnesen Komisiji, koji je možda ažuriran.

Članak 23.

Interakcija između zahtjeva za oslobođenje od novčanih kazni i sankcija fizičkim osobama

1. Države članice osiguravaju da sadašnji i bivši direktori, rukovoditelji i drugi zaposlenici podnositelja zahtjeva za oslobođenje od novčanih kazni tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u potpunosti uživaju zaštitu od sankcija izrečenih u upravnom i nekaznenom sudskom postupku, u vezi s njihovim sudjelovanjem u tajnom kartelu na koji se odnosi zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni, za povrede nacionalnih propisa kojima se pretežno nastoje ostvariti isti ciljevi kao oni iz članka 101. UFEU-a, ako:

(a) zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni poduzetnika podnesen tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje vodi predmet zadovoljava zahtjeve navedene u članku 17. stavku 2. točkama (b) i (c);

(b) ti sadašnji i bivši direktori, rukovoditelji i drugi zaposlenici u tom pogledu aktivno surađuju s tijelom nadležnim za tržišno natjecanje koje vodi predmet; i

(c) zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni poduzetnika podnesen je prije nego što su ti sadašnji i bivši direktori, rukovoditelji i drugi zaposlenici od nadležnih tijela država članica saznali za postupak koji je doveo do izricanja sankcija iz ovog stavka.

2. Države članice osiguravaju da sadašnji i bivši direktori, rukovoditelji i drugi zaposlenici podnositelja zahtjeva za oslobođenje od novčanih kazni tijelima nadležnima za tržišno natjecanje uživaju zaštitu od sankcija izrečenih u kaznenom postupku, u vezi s njihovim sudjelovanjem u tajnom kartelu na koji se odnosi zahtjev za oslobođenje od novčanih kazni, za povrede nacionalnih propisa kojima se pretežno nastoje ostvariti isti ciljevi kao oni iz članka 101. UFEU-a, ako ispunjavaju uvjete iz stavka 1. i aktivno surađuju s nadležnim tijelom za kazneni progon. Ako uvjet suradnje s nadležnim tijelom za kazneni progon nije ispunjen, nadležno tijelo za kazneni progon može provesti istragu.

3. Kako bi se osigurala usklađenost s postojećim temeljnim načelima njihova pravnog sustava, odstupajući od stavka 2., države članice mogu predvidjeti da nadležna tijela mogu ne izreći sankciju ili samo ublažiti sankciju koja se treba izreći u kaznenom postupku ako doprinos pojedinaca iz stavka 2. otkrivanju i istrazi tajnog kartela nadilazi interes kaznenog progona i/ili sankcioniranja tih pojedinaca.

4. Kako bi se omogućilo da zaštita iz stavaka 1., 2. i 3. funkcionira u situacijama u koje je uključeno više od jedne jurisdikcije, države članice predviđaju da u slučajevima u kojima se tijelo nadležno za sankcioniranje ili kazneni progon nalazi u različitoj jurisdikciji od jurisdikcije tijela nadležnog za tržišno natjecanje koje vodi predmet, potrebne kontakte između njih osigurava nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje u jurisdikciji tijela nadležnog za sankcioniranje ili kazneni progon.

5. Ovim člankom ne dovodi se u pitanje pravo žrtava koje su pretrpjele štetu uzrokovanu povredom prava tržišnog natjecanja da zahtijevaju potpunu naknadu za tu štetu, u skladu s Direktivom 2014/104/EU.

POGLAVLJE VII.

UZAJAMNA POMOĆ

Članak 24.

Suradnja među nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje

1. Države članice osiguravaju da, ako nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje provode pretragu ili razgovor u ime i za račun drugih nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje u skladu s člankom 22. Uredbe (EZ) br. 1/2003, službene osobe i druge osobe u njihovoj pratnji koje je ovlastilo ili imenovalo nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje je podnositelj zahtjeva imaju pravo prisustvovati i aktivno pomagati nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje je primatelj zahtjeva, pod nadzorom službenika nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje koje je primatelj zahtjeva, pri provođenju pretrage ili razgovora kada nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje je primatelj zahtjeva izvršava ovlasti iz članaka 6., 7. i 9. ove Direktive.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna upravna tijela nadležna za tržišno natjecanje budu ovlaštena na svojem državnom području izvršavati ovlasti iz članaka od 6. do 9. ove Direktive u skladu sa svojim nacionalnim pravom u ime i za račun drugih nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje kako bi utvrdila jesu li poduzetnici ili udruženja poduzetnika propustili pridržavati se istražnih mjera i odluka nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje koje je podnositelj zahtjeva, kako je navedeno u članku 6. te člancima od 8. do 12. ove Direktive. Nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje je podnositelj zahtjeva i nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje je primatelj zahtjeva imaju ovlasti u tu svrhu razmjenjivati informacije i upotrebljavati ih kao dokaze, podložno zaštitnim mjerama iz članka 12. Uredbe (EZ) br. 1/2003.

Članak 25.

Zahtjevi za obavješćivanje o preliminarno utvrđenim činjenicama i ostalim dokumentima

Ne dovodeći u pitanje nijedan drugi oblik obavješćivanja koje u skladu s pravilima na snazi u svojoj državi članici izvršava tijelo podnositelj zahtjeva, države članice osiguravaju da tijelo primatelj zahtjeva, na zahtjev tijela podnositelja zahtjeva te u njegovo ime, obavješćuje adresata o:

(a) svim preliminarno utvrđenim činjenicama o navodnoj povredi članka 101. ili 102. UFEU-a i o svim odlukama o primjeni tih članaka;

(b) bilo kojem drugom postupovnom aktu donesenom u kontekstu postupka provedbe o kojem bi trebalo obavijestiti u skladu s nacionalnim pravom; i

(c) bilo kojim drugim relevantnim dokumentima u vezi s primjenom članka 101. ili 102. UFEU-a, uključujući dokumente koji se odnose na izvršenje odluka kojima se izriču novčane kazne ili periodični penali.

Članak 26.

Zahtjevi za izvršenje odluka kojima se izriču novčane kazne ili periodični penali

1. Države članice osiguravaju da tijelo primatelj zahtjeva na zahtjev tijela podnositelja zahtjeva izvršava odluke kojima se izriču novčane kazne ili periodični penali koje je u skladu s člancima 13. i 16. donijelo tijelo podnositelj zahtjeva. To se primjenjuje samo ako, nakon što je na svojem državnom području poduzelo razumne napore, tijelo podnositelj zahtjeva utvrdi da poduzetnik ili udruženje poduzetnika protiv kojeg se mogu izvršiti novčana kazna ili periodični penali nema dovoljno imovine u državi članici tijela podnositelja zahtjeva kako bi se omogućila naplata takve novčane kazne ili periodičnih penala.

2. Za slučajeve koji nisu obuhvaćeni stavkom 1. ovog članka, posebno u slučajevima u kojima poduzetnik ili udruženje poduzetnika protiv kojeg se mogu izvršiti novčana kazna ili periodični penali nema poslovni nastan u državi članici tijela podnositelja zahtjeva, države članice predviđaju da tijelo primatelj zahtjeva na zahtjev tijela podnositelja zahtjeva može izvršiti odluke kojima se izriču novčane kazne ili periodični penali koje je u skladu s člancima 13. i 16. donijelo tijelo podnositelj zahtjeva.

Članak 27. stavak 3. točka (d) ne primjenjuje se za potrebe ovog stavka.

3. Tijelo podnositelj zahtjeva može jedino zahtijevati izvršenje pravomoćne odluke.

4. Pitanja u pogledu rokova zastare za izvršenje novčanih kazni ili periodičnih penala uređuju se nacionalnim pravom države članice tijela podnositelja zahtjeva.

Članak 27.

Opća načela suradnje

1. Države članice osiguravaju da tijelo primatelj zahtjeva izvršava zahtjeve iz članaka 25. i 26. u skladu s nacionalnim pravom države članice tijela primatelja zahtjeva.

2. Zahtjevi iz članaka 25. i 26. izvršavaju se bez odgode putem jedinstvenog instrumenta uz koji se prilaže preslika akta o kojem treba obavijestiti ili koji treba izvršiti. Taj jedinstveni instrument sadržava sljedeće:

(a) ime i poznatu adresu adresata i sve druge relevantne informacije za identifikaciju adresata;

(b) sažetak relevantnih činjenica i okolnosti;

(c) sažetak priložene preslike akta o kojem treba obavijestiti ili koji treba izvršiti;

(d) ime, adresu i ostale podatke za kontakt tijela primatelja zahtjeva; i

(e) razdoblje u kojem bi trebalo provesti obavješćivanje ili izvršenje, kao što su zakonski rokovi ili rokovi zastare.

3. Za zahtjeve iz članka 26., uz zahtjeve navedene u stavku 2. ovog članka jedinstveni instrument sadržava sljedeće:

(a) informacije o odluci kojom se omogućuje izvršenje u državi članici tijela podnositelja zahtjeva;

(b) datum kada je odluka postala pravomoćna;

(c) iznos novčane kazne ili periodičnih penala; i

(d) informacije koje pokazuju da je tijelo podnositelj zahtjeva poduzelo razumne napore kako bi na svojem državnom području izvršilo odluku.

4. Jedinstveni instrument koji omogućuje da tijelo primatelj zahtjeva provede izvršenje isključivi je temelj za mjere izvršenja koje provodi tijelo primatelj zahtjeva, podložno zahtjevima iz stavka 2. On ne podliježe nikakvom aktu priznavanja, dopune ili zamjene u državi članici tijela primatelja zahtjeva. Tijelo primatelj zahtijeva poduzima sve potrebne mjere za izvršenje tog zahtjeva, osim ako se tijelo primatelj zahtjeva pozove na stavak 6.

5. Tijelo podnositelj zahtjeva osigurava da se jedinstveni instrument tijelu primatelju zahtjeva šalje na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države članice tijela primatelja zahtjeva, osim ako tijelo primatelj zahtjeva i tijelo podnositelj zahtjeva bilateralno postignu dogovor na pojedinačnoj osnovi da se jedinstveni instrument može poslati na nekom drugom jeziku. Ako se to zahtijeva nacionalnim pravom države članice tijela primatelja zahtjeva, tijelo podnositelj zahtjeva dostavlja prijevod akta o kojem treba obavijestiti ili odluke kojom se omogućuje izvršenje novčane kazne ili periodičnih penala na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države članice tijela primatelja zahtjeva. Time se ne dovodi u pitanje pravo tijela primatelja zahtjeva i tijela podnositelja zahtjeva da bilateralno postignu dogovor na pojedinačnoj osnovi o tome da se taj prijevod može dostaviti na nekom drugom jeziku.

6. Tijelo primatelj zahtjeva nije dužno izvršiti zahtjev iz članka 25. ili 26. u sljedećim slučajevima:

(a) ako zahtjev nije u skladu sa zahtjevima iz ovog članka; ili

(b) ako je tijelo primatelj zahtjeva u mogućnosti uputiti na opravdane razloge koji pokazuju da bi izvršenje zahtjeva bilo u očitoj suprotnosti s javnim poretkom u državi članici u kojoj je zatraženo izvršenje.

Ako tijelo primatelj zahtjeva namjerava odbiti zahtjev za pomoć iz članka 25. ili 26. ili traži dodatne informacije, stupa u kontakt s tijelom podnositeljem zahtjeva.

7. Države članice osiguravaju da, ako to zatraži tijelo primatelj zahtjeva, tijelo podnositelj zahtjeva u potpunosti snosi sve razumne dodatne troškove, uključujući troškove prijevoda, rada i administracije, u vezi s mjerama poduzetima kako je navedeno u članku 24. ili 25.

8. Tijelo primatelj zahtjeva može naplatiti pune troškove koji su nastali u vezi s mjerama poduzetima kako je navedeno u članku 26. od novčanih kazni ili periodičnih penala koje je prikupilo u ime tijela podnositelja zahtjeva, uključujući troškove prijevoda, rada i administracije. Ako tijelo primatelj zahtjeva ne uspije prikupiti novčane kazne ili periodične penale, može od tijela podnositelja zahtjeva zatražiti da snosi nastale troškove.

Države članice mogu predvidjeti da tijelo primatelj zahtjeva također može naplatiti troškove nastale u vezi s izvršenjem takvih odluka od poduzetnika protiv kojeg se mogu izvršiti novčana kazna ili periodični penali.

Tijelo primatelj zahtjeva naplaćuje nepodmirene iznose u valuti svoje države članice, u skladu sa zakonima i drugim propisima ili praksama u toj državi članici.

Tijelo primatelj zahtjeva, ako je to potrebno, u skladu sa svojim nacionalnim pravom i praksom, pretvara novčane kazne ili periodične penale u valutu države članice tijela primatelja zahtjeva po deviznom tečaju koji se primjenjuje na datum kada su izrečene novčane kazne ili periodični penali.

Članak 28.

Sporovi u vezi sa zahtjevima za obavješćivanje ili izvršenje odluka kojima se izriču novčane kazne ili periodični penali

1. Sporovi su u nadležnosti nadležnih tijela države članice tijela podnositelja zahtjeva i na njih se primjenjuje pravo te države članice ako se odnose na:

(a) zakonitost akta o kojem treba obavijestiti u skladu s člankom 25. ili odluke koju treba izvršiti u skladu s člankom 26.; i

(b) zakonitost jedinstvenog instrumenta kojim se omogućuje izvršenje u državi članici tijela primatelja zahtjeva.

2. Sporovi u pogledu mjera izvršenja poduzetih u državi članici tijela primatelja zahtjeva ili u pogledu valjanosti obavješćivanja koje je izvršilo tijelo primatelj zahtjeva u nadležnosti su nadležnih tijela države članice tijela primatelja zahtjeva i na njih se primjenjuje pravo te države članice.

POGLAVLJE VIII.

ROKOVI ZASTARE

Članak 29.

Pravila o rokovima zastare za izricanje novčanih kazni i periodičnih penala

1. Države članice osiguravaju zastoj ili prekid zastare za izricanje novčanih kazni ili periodičnih penala od strane nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje u skladu s člancima 13. i 16. tijekom trajanja postupka provedbe pred nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje drugih država članica ili pred Komisijom u vezi s povredom koja se odnosi na isti sporazum, odluku udruženja poduzetnika, usklađeno djelovanje ili drugo postupanje koji su zabranjeni člankom 101. ili 102. UFEU-a.

Zastoj zastare počinje, ili prekid zastare nastupa, od obavijesti o prvoj službenoj istražnoj mjeri koja je upućena najmanje jednom poduzetniku koji je predmet postupka provedbe. Primjenjuje se na sve poduzetnike ili udruženja poduzetnika koji su sudjelovali u povredi.

Zastoj ili prekid prestaju na dan kada dotično tijelo nadležno za tržišno natjecanje okonča postupak provedbe donošenjem odluke iz članka 10., 12. ili 13. ove Direktive ili u skladu s člankom 7., 9. ili 10. Uredbe (EZ) br. 1/2003 ili kada zaključi da nema osnove za njegovo daljnje postupanje. Trajanjem tog zastoja ili prekida ne dovodi se u pitanje rokove apsolutne zastare predviđene nacionalnim pravom.

2. Zastara za izricanje novčanih kazni ili periodičnih penala od strane nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje ne teče ili se prekida sve dok je odluka tog tijela nadležnog za tržišno natjecanje predmet postupka koji je u tijeku pred žalbenim sudom.

3. Komisija osigurava da se obavijest o prvoj službenoj istražnoj mjeri koju je uputilo nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje u skladu s člankom 11. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1/2003 stavlja na raspolaganje drugim nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje.

POGLAVLJE IX.

OPĆE ODREDBE

Članak 30.

Uloga nacionalnih upravnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje pred nacionalnim sudovima

1. Države članice koje odrede i nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje i nacionalno pravosudno tijelo nadležno za tržišno natjecanje kao odgovorno za primjenu članaka 101. i 102. UFEU-a osiguravaju mogućnost da nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje može izravno pokrenuti postupak pred nacionalnim pravosudnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje.

2. Ako nacionalni sudovi djeluju u postupcima protiv odluka koje su donijela nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje izvršavajući ovlasti iz poglavlja IV. te članaka 13. i 16. ove Direktive za primjenu članka 101. ili 102. UFEU-a, uključujući izvršenje novčanih kazni i periodičnih penala izrečenih u tom pogledu, države članice osiguravaju da nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje bude u potpunosti ovlašteno sudjelovati u tim postupcima, ovisno o slučaju, kao tužitelj ili tuženik te da uživa ista prava koja te javne stranke imaju u tim postupcima.

3. Nacionalno upravno tijelo nadležno za tržišno natjecanje ovlašteno je s pravima jednakima onima navedenima u stavku 2. podnositi žalbe protiv:

(a) odluka nacionalnih sudova u pogledu odluka koje su donijela nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje kako je navedeno u poglavlju IV. te člancima 13. i 16. ove Direktive, u pogledu primjene članka 101. ili 102. UFEU-a. uključujući izvršenje novčanih kazni i periodičnih penala izrečenih u tom pogledu; i

(b) odbijanja nacionalnog pravosudnog tijela da izda prethodno odobrenje pretrage iz članaka 6. i 7. ove Direktive, ako je takvo odobrenje potrebno.

Članak 31.

Uvid stranaka u spis i ograničenja u pogledu upotrebe informacija

1. Države članice mogu predvidjeti da se, ako nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje od fizičke osobe zatraži pružanje informacija na temelju mjera iz članka 6. stavka 1. točke (e), članka 8. ili članka 9., te informacije ne smiju upotrijebiti kao dokazi u svrhu izricanja sankcija toj fizičkoj osobi ili njezinoj bliskoj rodbini.

2. Države članice osiguravaju da nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje, njihove službene osobe, zaposlenici i druge osobe koje rade pod nadzorom navedenih tijela ne smiju otkriti informacije koje su pribavili na temelju ovlasti iz ove Direktive te koje su obuhvaćene obvezom čuvanja poslovne tajne, osim ako je takvo otkrivanje dopušteno na temelju nacionalnog prava.

3. Države članice osiguravaju da se pristup izjavama poduzetnika pokajnika ili prijedlozima za nagodbu odobrava samo strankama na koje se odnose relevantni postupci i samo za potrebe ostvarivanja njihovih prava na obranu.

4. Države članice osiguravaju da stranka koja je dobila uvid u spis iz postupka provedbe nacionalnih tijela nadležnih za tržišno natjecanje može upotrebljavati informacije iz izjava poduzetnika pokajnika i prijedloga za nagodbu samo ako je to potrebno za ostvarivanje njezinih prava na obranu u postupcima pred nacionalnim sudovima u predmetima koji su izravno povezani s predmetom za koji je pristup odobren te samo ako se ti postupci odnose na sljedeće:

(a) raspodjelu novčane kazne među sudionicima kartela koja im je solidarno izrečena od strane nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje; ili

(b) preispitivanje odluke kojom je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje utvrdilo povredu članka 101. ili 102. UFEU-a ili odredbi nacionalnog prava tržišnog natjecanja.

5. Države članice osiguravaju da sljedeće kategorije informacija, koje je stranka dobila tijekom postupka provedbe pred nacionalnim tijelom nadležnim za tržišno natjecanje, ta stranka ne upotrebljava u postupku pred nacionalnim sudovima prije nego što nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje okonča svoj postupak provedbe u odnosu na sve stranke pod istragom donošenjem odluke iz članka 10. ili članka 12. ili na drugi način okonča svoj postupak:

(a) informacije koje su posebno za postupak provedbe nacionalnog tijela nadležnog za tržišno natjecanje pripremile druge fizičke ili pravne osobe;

(b) informacije koje je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje sastavilo i poslalo strankama tijekom postupka provedbe; i

(c) povučene prijedloge za nagodbu.

6. Države članice osiguravaju da se izjave poduzetnika pokajnika razmjenjuju među nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje u skladu s člankom 12. Uredbe (EZ) br. 1/2003 samo:

(a) uz suglasnost podnositelja zahtjeva; ili

(b) ako je nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje prima izjavu poduzetnika pokajnika također primilo zahtjev za oslobođenje ili smanjenje u vezi s istom povredom od istog podnositelja zahtjeva kao i nacionalno tijelo nadležno za tržišno natjecanje koje šalje izjavu poduzetnika pokajnika, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva u vrijeme slanja izjave poduzetnika pokajnika nema mogućnost povući informacije koje je podnio nacionalnom tijelu nadležnom za tržišno natjecanje koje prima izjavu poduzetnika pokajnika.

7. Oblik podnošenja izjava poduzetnika pokajnika u skladu s člankom 20. ne utječe na primjenu stavaka od 3. do 6. ovog članka.

Članak 32.

Dopuštenost dokaza pred nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje

Države članice osiguravaju da vrste dokaza koje su dopuštene kao dokazi pred nacionalnim tijelima nadležnima za tržišno natjecanje obuhvaćaju dokumente, usmene izjave, elektroničke poruke, snimke i sve druge predmete koji sadržavaju informacije, bez obzira na oblik u kojem su i medij na kojem su informacije pohranjene.

Članak 33.

Rad Europske mreže za tržišno natjecanje

1. Troškovi Komisije u vezi s održavanjem i razvojem središnjeg informacijskog sustava Europske mreže za tržišno natjecanje (sustav Europske mreže za tržišno natjecanje) i u vezi sa suradnjom unutar Europske mreže za tržišno natjecanje pokrivaju se iz općeg proračuna Unije u granicama raspoloživih odobrenih sredstava.

2. Europska mreža za tržišno natjecanje može izrađivati i prema potrebi objavljivati najbolje prakse i preporuke o pitanjima poput neovisnosti, resursa, ovlasti, novčanih kazni i uzajamne pomoći.

POGLAVLJE X.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 34.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 4. veljače 2021. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 35.

Preispitivanje

Komisija do 12. prosinca 2024. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o prenošenju i provedbi ove Direktive. Ako je to prikladno, Komisija može preispitati ovu Direktivu i, ako je potrebno, iznijeti zakonodavni prijedlog.

Članak 36.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 37.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 11. prosinca 2018.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednik	*Predsjednica*
A. TAJANI	J. BOGNER-STRAUSS

Izjava Komisije

Komisija prima na znanje tekst članka 11. o privremenim mjerama koji su usuglasili Europski parlament i Vijeće

Privremene bi mjere mogle postati važan instrument kojim bi tijela nadležna za tržišno natjecanje mogla spriječiti njegovu zlouporabu za vrijeme istrage.

Kako bi tijelima nadležnima za tržišno natjecanje omogućila da učinkovitije drže korak s tržištima koja se brzo razvijaju, Komisija se obvezuje da će u roku od dvije godine od datuma prenošenja ove Direktive analizirati može li se u okviru Europske mreže za tržišno natjecanje pojednostavniti postupak donošenja privremenih mjera. Rezultate te analize predstavit će Europskom parlamentu i Vijeću.

ISPRAVCI

Ispravak Uredbe (EU) 2019/26 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. siječnja 2019. o dopuni homologacijskog zakonodavstva Unije s obzirom na povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz Unije

(Službeni list Europske unije L 8 I od 10. siječnja 2019.)

Na naslovnici i na stranici 1.:

umjesto: „II. *(Nezakonodavni akti)*";

treba stajati: „I. *(Zakonodavni akti)*".

ISSN 1977-0847 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-0596 (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR